

Aluehallintovirasto

Pelastustoimen palvelut Satakunnan hyvinvointialueella 2024

Aluehallintoviraston
asiantuntija-arvio

Vesa Hällfors
Sami Iso-Lauri
Tero Kuusisto
Jari K Laine

Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Pelastustoimi ja varautuminen

Pelastustoimen palvelut Satakunnan hyvinvointialueella 2024

30.6.2025

Vesa Hällfors
Sami Iso-Lauri
Tero Kuusisto
Jari K Laine

Aluehallintovirastojen julkaisuja 316/2025

ISSN-2343-3132

ISBN-978-952-5882-88-9

Painopaikka

2025

KUVAILULEHTI
Aluehallintovirastojen julkaisuja 316/2025

Tekijät Vesa Hällfors, Sami Iso-Lauri, Tero Kuusisto ja Jari K Laine		Julkaisuaika 30.6.2025	
Julkaisunnimi Pelastustoimen palvelut Satakunnan hyvinvointialueella 2024			
Tiivistelmä Aluehallintovirasto laatii pelastustoimen järjestämislain (613/2021) mukaisesti vuosittain pelastustoimen järjestämistä koskevan asiantuntija-arvion hyvinvointialueittain ja valtakunnallisesti. Asiantuntija-arviot tarjoavat jäsenneltyä tietoa keskeisistä pelastustoimen palvelujen järjestämisen osa-alueista alueellisille ja kansallisille päättäjille, viranhaltijoille ja asiantuntijoille. Kaikkia palveluita ei ole voitu arvioida, koska osa tiedoista puuttuu teknisistä syistä johtuen. Turvallisuusviestinnän tavoitteet saavutettiin. Tahallisten ja tuottamuksellisten tulipalojen ilmoittamisessa on edelleen vakavia puutteita. Lähes puolet tapauksista jää ilmoittamatta. Valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset on saatu pääosin tehtyä, mutta maatalous- sekä asuin- ja vapaa-ajanrakennusten tarkastuksissa on puutteita. Pelastustoiminnan palvelutasossa ei ole ollut merkittäviä puutteita. Hälytyksestä pelastustoiminnan aloittamiseen kuluvaa aikaa on pystytty parantamaan. Pelastustoimintakelpoisia sivutoimisia ja sopimushenkilöstöä on määrällisesti mitattuna kohtuullisesti, joista edelleen vaativan pelastustehtävän edellyttämän fyysisen toimintakyvyn tason omaavia on määrällisesti hyvin. Väestönsuojelun varautumisen suunnittelutarpeet on tunnistettu, mutta valmisteluissa ei ole merkittävästi edistytty. Toimintaan ei ole kohdennettu päätoimista henkilöstöä. Aluehallintovirasto kehottaa Satakunnan hyvinvointialuetta viipymättä kohdentamaan henkilöstöä väestönsuojelun varautumistehtävien suunnitteluun ja toimeenpanoon. Investointitarpeet on pääsääntöisesti perusteltu riskiperusteisesti. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan esitetyt investoinnin ovat tarpeellisia ja tukevat palveluntuotantoa. Taloustilanne vaikuttaa investointimahdollisuuksiin, mutta viime vuosien alentuneen investointitason jälkeen taso on noussut.			
Asiasanat Pelastustoimi Asiantuntija-arvio Palvelutaso Hyvinvointialue			
ISSN (painettu) xxxx-xxxx	ISBN (painettu) xxxx-xxxx	ISSN (verkkojulkaisu) 2343-3132	ISBN (verkkojulkaisu) 978-952-5882-88-9
Kokonaissivumäärä 55		Kieli Suomi	Hinta -
Julkaisija Lounais-Suomen aluehallintovirasto		Paino -	

INFORMATIONSSIDA

Regionförvaltningsverkens publikationer 316/2025

Sammanställd av Vesa Hällfors, Sami Iso-Lauri, Tero Kuusisto och Jari K Laine	Utgivningsdatum 30.6.2025		
	Uppdragsgivare -		
	Datum för tillsättandet av organet -		
Publikationens titel Räddningsväsendets tjänster i Satakunta välfärdsområde 2024			
Referat Enligt lagen om ordnande av räddningsväsendet (613/2021) utarbetar regionförvaltningsverket årligen en expertbedömning av ordnandet av räddningsväsendet på riksnivå och enligt välfärdsområde. Expertbedömningarna ger regionala och nationella beslutsfattare, tjänsteinnehavare och experter strukturerad information om centrala delområden inom ordnandet av räddningsväsendets tjänster. Alla tjänster har inte kunnat bedömas eftersom en del av uppgifterna saknas av tekniska orsaker. Målen för säkerhetskommunikationen uppnåddes. Det finns fortfarande allvarliga brister i anmälningen av bränder som orsakats uppsåtligen och av oaktsamhet. Nästan hälften av fallen lämnas oanmälda. Inspektionerna enligt tillsynsplanen har i huvudsak genomförts, men det finns brister i kontrollerna av jordbruks-, bostads- och fritidsbyggnader. I räddningsverksamhetens servicenivå har det inte funnits några betydande brister. Tiden från larmet till att räddningsverksamheten inleds har kunnat förbättras. Mängden personal i bisyssla och avtalspersonal som är behöriga för räddningsverksamhet är rätt så tillräckligt. Antalet personer som har den fysiska funktionsförmåga som förutsätts för krävande räddningsuppdrag är tillräckligt. Behoven att planera befolkningsskyddsberedskapen har identifierats, men inga betydande framsteg har gjorts i förberedelserna. Ingen personal i huvudsyssla har anvisats till verksamheten. Regionförvaltningsverket uppmanar Satakunta välfärdsområde att utan dröjsmål anvisa personal till planeringen och verkställandet befolkningsskyddsberedskapen. Investeringsbehoven har i regel motiverats baserat på riskerna. Regionförvaltningsverket anser att de föreslagna investeringarna är nödvändiga och stöder serviceproduktionen. Det ekonomiska läget påverkar investeringsmöjligheterna, men efter att investeringarna minskat de senaste åren har de nu börjat öka.			
Ämnesord Räddningsväsendet Expertbedömning Servicenivå Välfärdsområde			
ISSN (tryckt) xxxx-xxxx	ISBN (tryckt) xxxx-xxxx	ISSN (webbpublikation) 2343-3132	ISBN (webbpublikation) 978-952-5882-88-9
Sidantal 55	Språk Finska		Pris
Utgivare Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland		Tryckeri Text...	

Sisällysluettelo

1	Onnettomuuksien ehkäisyn palvelut	8
2	Pelastustoiminnan palvelut	18
3	Pelastustoiminnan suunnitelmat	31
4	Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta	34
5	Väestönsuojelun palvelut	37
6	Pelastustoimen palvelujen laatu ja sen kehittämistarve	46
7	Pelastustoimen investointien tarve ja vaikutukset	52
8	Menetelmät ja laatuseloste	55
9	Lähteet ja arvioinnissa käytetty tausta-aineisto	56

Lukijalle

Aluehallintovirasto valmistelee pelastustoimen järjestämislain (613/2021) 14 §:n mukaisesti alueellaan pelastustoimen palvelutason ja rahoituksen tason riittävyyden arvioimiseksi vuosittain asiantuntija-arvion hyvinvointialueittain. Asiantuntija-arvioissa tarkastellaan ja arvioidaan pelastustoimen palvelutasoa tehtäväkohtaisesti, pelastustoimen palvelujen tarvetta, saatavuuden ja laadun toteutunutta ja arvioitua tulevaa kehitystä sekä investointien tarvetta ja vaikutuksia.

Asiantuntija-arviot toimitetaan sisäministeriölle ja julkaistaan julkisessa tietoverkossa. Asiantuntija-arvioilla on merkittävä asema sisäministeriön, valtiovarainministeriön ja hyvinvointialueiden vuosittaisissa neuvotteluissa.

Vastuu pelastustoimen järjestämisestä on vuoden 2023 alusta alkaen 21 hyvinvointialueella ja Helsingin kaupungilla. Vuonna 2025 laadituissa arvioissa tarkastellaan pelastustoimen palveluja ja niiden tasoa sisällöllä, joka on määritelty sisäministeriön asetuksessa hyvinvointialueen seuranta- ja arviointivelvollisuudesta sekä aluehallintoviraston asiantuntija-arviosta (21.12.2022/1213).

Arvioinnin pääasiallinen tietolähde on hyvinvointialueiden vuosittaiset selvitykset. Arvioinnissa käytetään lisäksi muuta valvontatyössä esille tullutta tietoa, kuten kanteluratkaisuja ja korjausmääräyksiä. Lisäksi arvioinnissa hyödynnetään hyvinvointialueen omavalvonnan tuottamaa tietoa, keskeisiä toimintaa määrittäviä dokumentteja, kuten palvelutasopäätöksiä, sekä PRONTO-tilastoja (pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastot).

Asiantuntija-arviot tarjoavat jäsenneltyä tietoa keskeisistä pelastustoimen palvelujen järjestämisen osa-alueista alueellisille ja kansallisille päättäjille, viranhaltijoille ja asiantuntijoille. Arviot tukevat myös hyvinvointialueiden toiminnan suunnittelua.

Kiitämme Satakunnan hyvinvointialueen yhteyshenkilöitä ja asiantuntijoita hyvästä yhteistyöstä ja panostuksesta arviointikokonaisuudessa.

1 Onnettomuuksien ehkäisyn palvelut

Onnettomuuksien ehkäisyn palveluja ovat pelastustoimelle kuuluva

- ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä
- palontutkinta
- yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi
- onnettomuuskehityksen seuranta
- hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien asianmukaisuuden valvonta
- valvontatehtävät
- valmiustarkastukset.

Tässä luvussa arvioidaan onnettomuuksien ehkäisyn palvelujen tarvetta, saatavuutta ja kehittämistarvetta.

1.1 Ohjaus, neuvonta ja turvallisuusviestintä

Pelastustoimelle kuuluvaa ohjausta ovat muun muassa

- rakentamisen, pelastussuunnitelmien laatimisen ja poistumisturvallisselvitysten laatimisen ohjaus ja viranomaisen suorittama arviointimenettely
- omatoimisen varautumisen tukeminen
- pelastustoimen laitteiden ja laitteistojen kunnossapidon ohjaaminen.

Pelastustoimelle kuuluvaa neuvontaa ovat muun muassa neuvontapuhelin- ja neuvontasähköpostipalvelut. Turvallisuusviestintää ovat muun muassa yleisötapahtumat, turvallisuuskoulutus, sosiaalisen median viestintä ja mediaviestintä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Ohjauksen ja neuvonnan osalta 2023–2024 tunnistettiin tarve eräänlaiselle päivystysluontoiselle palvelulle. Aiemmin asiakkaat soittivat joko aiemmin tuntemilleen tai yhteystietoluettelon kautta löytämilleen pelastuslaitoksen edustajille, kun he tarvitsivat ohjausta tai neuvontaa. Tähän kehitettiin ratkaisu, joka on kuvattu seuraavassa kohdassa (palveluiden saatavuus vaikutukset) Hyvinvointialueuudistuksen myötä SOTE-puolen toimijoiden yhteydenottokynnys pelastuslaitokseen on madaltunut, mikä on jonkin verran lisännyt ohjaus- ja neuvontatarvetta. Toisaalta hyvinvointialueen sisäiset viestintäkanavat ovat myös lisänneet mahdollisuuksia viestiä m. pelastussuunnitelmien poistumisturvallisuusselvitysten laatimisesta, paloriski-ilmoituksen tekemisestä jne.

Satakunnan väkiluku on jatkanut laskuaan, mutta samalla väestö ikääntyy. Tämä kasvattaa erityisesti ikääntyneiden asumiseen liittyviä paloriskejä ja osaltaan näkynyt myös paloriski-ilmoitusten määrässä.

Erityisesti vihreän siirtymän liittyvät hankkeet (vetytehdas, akkuvarastot, aurinkoenergia, tuulivoima, yms.) ovat edellyttäneet pelastuslaitokselta panostusta ja perehtymistä. Samaan aikaan talouden laskusuuntainen kehitys on toisaalta vaikuttanut rakentamiseen ja ajanut perinteisempää teollisuutta

taantumaan. Mm. Merikarvialla Metsä Fibren sahalaitos lakkautettiin Meri-Porissa sijaitseva Venator hakeutui konkurssiin.

Eräänlainen muutos toimintaympäristössä on ollut myös valvontatyön ja kohdekäyntien helpottuminen koronavuosien jäljiltä. Vuona 2024 purettiinkin erityisesti hoitolaitoksien osalta muodostunutta valvontavelkaa.

Vuoden 2024 aikana kiristyneet hyvinvointialueen säästötoimet ovat johtaneet resurssien niukkenemiseen, mikä on heijastunut myös onnettomuuksien ehkäisyn palveluihin, kuten valvontaan ja neuvontaan. YT-neuvotteluiden myötä sijaisten palkkaaminen on ollut vaikeaa ja lisäksi koko onnettomuuksien vastualue lomautettiin vuoden aikana.

Vuoden 2024 alussa rekrytoitiin pelastuslaitokselle päätoiminen turvallisuuskouluttaja, jonka tehtäväkuvaan kuului hyvinvointialueen alkusammutuskoulutusten organisointi. Palvelu saatiin käynnistettyä ja tavoite täytettyä, vaikka vuoden kuluessa tehtävään jouduttiin rekrytoimaan uusi henkilö.

Turvallisuusviestinnän tavoitteet on asetettu turvallisuusviestintäsuunnitelmassa ja ne saavutettiin täysimääräisesti. Vuoden aikana onnistuttiin myös kehittämään uusi Turvapolku-konsepti, joka tehostaa alakouluikäisten tavoittamista. Oppilaitoksiin suunnattavissa turvallisuuskoulutuksissa on tutkimustulosten ohjaamana pyritty painottamaan toiminnallisia menetelmiä.

Taulukko 1: Kooste turvallisuusviestinnästä Satakunnan alueella vuonna 2024.¹

Turvallisuusviestintä Satakunnassa		Edellinen vuosi	Valtakunnallinen keskiarvo 2024
Tilaisuuksien lukumäärä (*kpl/1000 asukasta)	1,5 kpl (*324)	1,4 kpl (289)	(*1,5)
Osallistujia väkiluvusta	16 % (33049 hlöä)	15 % (31 608 hlöä)	13 %
Osallistujien osuudet toteutustavoittain			
Valistuskampanja	12 %	15 %	13 %
Messut tai muu yleisötilaisuus	53 %	51 %	56 %
Turvallisuusneuvonta	7 %	9 %	6 %
Turvallisuuskoulutus	23 %	18 %	25 %

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Turvallisuusviestinnän merkitys on tunnistettu hyvin ja tavoitteet saavutettiin. Turvallisuusviestintätilaisuuksilla saavutettujen ihmisten määrä on ollut lähes

¹ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 6.2.2025.

valtakunnallista keskiarvoa. Tavoitettujen ihmisten jakautuminen eri toteuttamistapoihin on myös ollut lähes valtakunnallisen keskiarvon mukaista.

1.2 Palontutkinta

Palontutkinnan tavoitteena on vastaavien onnettomuuksien ehkäisy ja vahinkojen rajoittaminen sekä pelastustoiminnan ja toimintavalmiuksien kehittäminen. Palontutkinnassa arvioidaan tulipalon syttymissy ja selvitetään palon syttymiseen ja leviämiseen vaikuttaneet tekijät, palosta aiheutuneet vahingot ja pelastustoiminnan kulku. Palontutkinta on jaettu tyypillisesti tasoille 1–3².

Taulukko 2 palontutkinta Satakunnan alueella vuonna 2024.³

Palontutkinta Satakunnan		Koko maa
Tulipaloja alueella yhteensä lkm	603 kpl	11 876 kpl
Syttymissy on voitu arvioida vähintään tasolla I	90 %	88 %
Taso II kaikista tulipaloista (*lukumäärä)	3 % (16)	3 % (*415)
Taso II syttymiskohdasta levinneistä rakennuspaloista	14 %	20 %
Taso II vakavia henkilövahinkoja aiheuttaneista tulipaloista	60 %	89 %
Taso II yli 200 000 omaisuusvahinkoja aiheuttaneista rakennuspaloista	54 %	68 %
Taso II vakavia henkilö -tai omaisuusvahinkoja aiheuttaneista	60 %	75 %
Edellisen vuoden vertailuarvo	90 %	67 %
Vakavia henkilö- tai omaisuusvahinkoja tapausten lkm	25 kpl	269 kpl

Taulukko 3 Tahallisten ja tuottamuksellisten tulipalojen ilmoittaminen poliisille Satakunnan alueella vuonna 2024.⁴

Tahallisten ja tuottamuksellisten tulipalojen ilmoittaminen Satakunnan alueella		Koko maa
Ilmoitettu lkm	128 kpl	2509 kpl
Ei ilmoitettu lkm	103 kpl	2334 kpl
Yhteensä lkm	231kpl	4843 kpl
Ilmoitus % (lakisääteinen velvollisuus 100 %)	55 %	52 %
Ilmoitus % edellisenä vuonna	59 %	54 %

² Pelastuslaitosten palontutkinnan käsikirja (2014), s. 11–12.

³ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 14.3.2025.

⁴ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 5.2.2025.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Palontutkinnan toimintaympäristössä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia aiempiin vuosiin palontutkinnan viitekehyksessä. Henkilöresurssien suhteen vuosi 2024 oli haasteellinen, koska palontutkinnasta poistui henkilöstöä. Kuitenkin vuoden aikana aloitettiin sisäiset rekrytoinnit ja asia saadaan korjattua 2025 aikana. YTA-uudistus aloitti keskustelun yhteistoimintasopimuksen laajentamisesta YTA-viitekehykseen. Tällä hetkellä Satakunnassa on kahdenkeskinen sopimus Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen kanssa. Tarkoitus olisi laajentaa sopimusta kattamaan koko YTA-alue vuoden 2025 aikana.

Muu tieto

Pronton tilastojen mukaan vain vakavia henkilövahinkoja 60 % tai yli 200 000 euron omaisuusvahinkoja aiheuttaneista paloista 54 % tutkittiin tarkemmalla palontutkinnalla. Kaikkia tulipaloja yhteensä tuli pelastuslaitoksen tietoon noin 603, näistä 10 % syttymissyitä ei voitu arvioida. Koko maassa syttymissyiltään epäselväksi jäi 12 % kaikista tulipaloista.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Tarkemman tason palontutkintaa tulisi tehdä kaikissa vakavia henkilö- tai omaisuusvahinkoja aiheuttaneissa paloissa. Tahallisten ja tuottamuksellisten tulipalojen ilmoittamisessa on edelleen, vuodesta toiseen vakavia puutteita. Lähes puolet tapauksista jää ilmoittamatta.

1.3 Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi

Pelastuslaitoksen tulee onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi toimia yhteistyössä muiden viranomaisten ja alueen yhteisöjen ja asukkaiden kanssa ja osallistua paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön.

Muita viranomaisia ovat esim. rakennusvalvontaviranomaiset, kaavoitusviranomaiset, ympäristöterveydenhuollon viranomaiset, poliisi ja sosiaali- ja terveystieteelliset. Yhteistyötahona ovat lisäksi nuohoojat.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Vuoden 2024 osalta yhteistyöstä puhuttaessa, on onnettomuuksien ehkäisyn kärkeen nostettava Länsi-Suomen YTA-alueen yhteistyö. YTA:n myötä olemme Varsinais-Suomen ja Pohjanmaan laitosten kesken muodostaneet aktiivisen yhteistyömallin, jossa tarkastelemme yhdessä alueidemme palveluiden kehittämistarpeita ja jaamme tietoa toimintamalleista. Pelastuslaitosten PEL LS YTA toimintasuunnitelma on laadittu yhteistyössä. Siinä painotetaan seuraavia tavoitteita: 1) yhteistyörakenteen kehittäminen 2) PEL LS YTA yhteistyö ja suunnitelmat säädösten edellyttämälle tasolle 3) tuottavuuden parantaminen yhteisvalmistelulla sekä päällekkäisen työn vähentäminen 4) yhteistyön tehostamistarpeiden ja uusien yhteistyömahdollisuuksien tunnistaminen.

Onnettomuuksien ehkäisyn osalta suunnitelmat ja toimenpiteet ovat kohdistuneet erityisesti tavoitteeseen 3). Osana tätä kokonaisuutta voidaan nostaa esille mm. yhdessä järjestetty onnettomuuskehityksen seuranta -webinaari, jolle on suunniteltu jatkoa myös vuodelle 2025. Onnettomuuksien ehkäisyssä on panostettu yhteisen osaamisen kehittämistä (YTA-alueen koulutukset mm. tapahtumaturvallisuuteen ja vihreään siirtymään liittyen), mutta hiljalleen painopiste on kääntymässä palveluiden suunnitteluun mitoitukseen liittyvään yhteistyöhön.

Palvelutarpeiden tunnistamiseksi olemme syventäneet yhteistyötä myös vaikuttamistoimielinten kanssa (mm. vanhus- ja vammaisneuvosto sekä nuorisovaltuusto). Teimme vuoden 2024 aikana yhteistyötä Nuorten Suomi ry:n ja Nuorten akatemian kanssa osallistamisen kehittämiseksi.

YTA-yhteistyön lisäksi voidaan vuoden 2024 osalta nosta esille mm. yhteistyö poliisin ja ensihoidon kanssa (erityisesti tapahtumaturvallisuuden edistämässä), yhteistyö muiden pelastuslaitosten kanssa (turvallisuusviestintätyö ja uusien toimintatapojen kehittäminen), kumppanuusverkostossa TURPA ja alatyöryhmät), TUKES (kemikaalivalvonta), yhteistyö oppilaitosten kanssa (turvallisuusviestintätyön uusien toimintatapojen kehittäminen), yhteistyö kuntien rakennusvalvontaviranomaisten kanssa, yhteistyö muiden pelastuslaitosten ja korkeakoulujen kanssa (esim. PELAi -hankeen suunnittelurahoitushaku vuonna 2024), sekä yhteistyö hyvinvointialueen toimijoiden kesken (mm. kaatumisten ehkäisytyö, paloriski-seminaari, HA:n liikenneturvallisuustyö jne.)

Toimintaympäristössä tapahtuneista muutoksista voidaan yhä nostaa esille hyvinvointialueuudistus, joka on aiempaa paremmin mahdollistanut sote-puolen toimijoiden tavoittamisen ja madaltanut näin yhteistyön kynnyistä. Uudistus tapahtui toki jo vuoden 2023 alusta, mutta yhdistyminen tapahtuu hitaasti ja vasta vuoden 2024 aikana olemme aidosti päässeet tekemään yhteistyötä eri teemoissa. Tosin samaan aikaan hyvinvointialueen säästöt eri toimialueilla ja mm. onnettomuuksien ehkäisyn henkilöstön lomautukset ovat haastaneet yhteistyön suunnittelua, tekemistä ja kehittämistä, koska huomiota on ollut pakko kohdistaa ns. perustehtävistä selviämiseen.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Satakunnan hyvinvointialueen selvityksen mukaan yhteistyötä onnettomuuksien ehkäisemiseksi on tehty monipuolisesti, säännöllisesti ja suunnitelmallisesti useiden eri tahojen kanssa. Selvityksen mukaan yhteistyö toimii hyvin ja on määrällisesti ja laadullisesti riittävää. Yhteistyön palveluissa ei ole tunnistettu merkittäviä kehittämistarpeita.

1.4 Onnettomuuskehityksen seuranta

Onnettomuuskehityksen seurantaan kuuluu onnettomuusuhkien ja onnettomuuksien määrän ja syiden kehityksen seuranta. Seurantaan kuuluu myös omien ja yhteistyössä toteutettavien toimenpiteiden käynnistäminen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Onnettomuuskehityksen seuranta on kehitetty vuonna 2024 osana YTA-yhteistyötä järjestämällä pelastuslaitosten yhteinen webinaari, jossa jaettiin käytäntöjä ja tunnistettiin yhteisiä kehittämiskohteita. Alueella on lisäksi käynnistetty systemaattisempi tulipalojen määrän ja syiden seuranta, joka tuottaa aiempaa vertailukelpoisempaa ja ajantasaisempaa tietoa operatiivisen toiminnan ja ennaltaehkäisyn tueksi.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Onnettomuuskehityksen seuranta tehdään ja se vaikuttaa erityisesti onnettomuuksien ehkäisyn palveluntuotannon painotuksiin ja suuntaamiseen. Onnettomuuskehityksen seurannan palveluissa ei ole tunnistettu merkittäviä kehittämistarpeita, pelastustoiminnan tietojärjestelmien kehitys luo uusia mahdollisuuksia ja ne tulee tunnistaa ja hyödyntää.

1.5 Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien onnettomuuksien ehkäisyyn ja valvontaan kuuluvien tehtävien asianmukaisuuden valvonta

Hyvinvointialue voi tuottaa järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut itse tai yhteistoiminnassa muiden hyvinvointialueiden kanssa. Hyvinvointialue voi myös hankkia ne sopimukseen perustuen muilta palvelujen tuottajilta. Vaikka hyvinvointialue hankkii palveluja muulta palvelujen tuottajalta, sillä säilyy vastuu palvelujen järjestämisestä ja niiden asianmukaisen tuottamisen valvonnasta.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Teksti Asiasta ei ole selvitystä.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Asiasta ei ole selvitystä.

1.6 Valvontatehtävät

Pelastuslaitoksen on valvottava, että pelastuslain mukaisia yleisiä velvollisuuksia noudatetaan ja että toiminnanharjoittajat ja rakennusten omistajat ja haltijat noudattavat lain mukaisia velvoitteitaan

1.6.1 Pelastuslain mukaiset valvontatehtävät

Pelastuslaitos valvoo pelastuslain 2 ja 3 luvun säännösten noudattamista. Valvonnan suorittamiseksi pelastuslaitoksen on tehtävä palotarkastuksia ja muita valvontatehtävän edellyttämiä toimenpiteitä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Vuonna 2024 valvontatehtävien toteuttamiseen vaikutti erityisesti henkilöstöresurssien tilapäinen väheneminen. Lomautusten seurauksena arviolta 0,33 henkilötyövuotta valvontatyötä jäi tekemättä, mikä näkyi muun muassa tarkastusten priorisoinnissa ja aikataulujen venymisessä. Lisäksi YT-neuvottelujen seurauksena apulaispalomestareiden palkkaaminen ei ollut

mahdollista, mikä heikensi alueellista kykyä vastata kasvavaan valvontatarpeeseen.

Toimintaympäristössä on tapahtunut muutoksia, jotka ovat vaikuttaneet valvontatehtävien painopisteisiin ja palvelutarpeeseen. Erilaisten hoiva- ja asumisyksiköiden määrä on kasvanut, ja yhteistyö hyvinvointialueen riskienhallinnan kanssa on tiivistynyt erityisesti haavoittuvien asiakasryhmien turvallisuuteen liittyen. Ikääntyvä väestö ja palveluiden painottuminen kotona asumiseen lisäävät myös tarvetta kohdennetulle neuvonnalle ja ennaltaehkäisevälle valvontatyölle.

Lisäksi vihreän siirtymän hankkeet, kuten akku- ja aurinkojärjestelmien sekä erilaisten uusien energiaratkaisujen yleistyminen, tuovat mukanaan uusia valvontakohteita ja edellyttävät osaamisen päivittämistä erityisesti teknisten riskien arvioinnissa. Vuoden 2024 aikana Satakunnassa aloitti toimintansa mm. Suomen ensimmäinen vihreän vedyn tuotantolaitos.

Samalla sääntelyn kehittyminen ja valvontatehtävien dokumentointivaatimusten tarkentuminen ovat lisänneet yksittäisten tehtävien työmäärää.

Muu tieto

Aluehallintoviraston tarkastelemien Pronton tilastojen mukaan vuonna 2024 suunnitelluista muiden kuin asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten tarkastuksista tehtiin 90 %. Tarkastamatta jäi teollisuus- ja varistorakennuksia (tarkastettiin 97 %) lukuun ottamatta kaiken tyyppisiä kohteita. Erityisen suuria puutteita oli maatalousrakennusten tarkastusten tekemissä (tarkastettiin 71 %).

Taulukko 4: Kooste palotarkastuksista Satakunnan alueella vuonna 2024.⁵

Palotarkastukset 2024		Edellinen vuosi
Valvottavia A1-A6 kohteita alueella yhteensä	4646 kpl	-
Suunnitellut määräaikaiset A1-A6 kohteiden tarkastukset (*suunniteltu määrä edellisvuodesta %)	1163 kpl (- 14 %)	1358kpl
Keskimääräinen suunniteltu tarkastusväli A1-A6 kohteissa	4 vuotta	3,7 vuotta
Toteutuneet määräaikaiset A1-A6 tarkastukset suhteessa suunniteltuihin (*lukumäärä)	81 % (995kpl)	89 % (*795 kpl)
A1 Ympärivuorokautisessa käytössä olevat kohteet (*lukumäärä)	91 % (184 kpl)	179 % (179 kpl)
A2 Opetusrakennukset ja päiväkodit (*lukumäärä)	98 % (138 kpl)	99 % (141 kpl)
A3 Kokoontumis- ja liiketilat (*lukumäärä)	70 % (296 kpl)	65 % (322 kpl)
A4 Teollisuus- ja varastorakennukset (*lukumäärä)	97 % (314 kpl)	93 % (33 kpl)
A5 Maatalousrakennukset (*lukumäärä)	71 % (97kpl)	65 % (85 kpl)
A6 Muut rakennukset ja kohteet (*lukumäärä)	37 % (83kpl)	33 % (166 kpl)
Toteutuneet määräaikaiset A1-A6 tarkastukset suhteessa vuosien 2021–2023 keskiarvoon	- 20 %	-
Palotarkastuksia yhteensä / 1000 asukasta (*valtakunnallinen keskiarvo)	13 kpl (7 kpl)	13 kpl (7 kpl)
Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten palotarkastukset yhteensä	273 kpl	278 kpl
Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten palotarkastukset yhteensä / 10 000 asukasta (*valtakunnallinen keskiarvo)	13 kpl (10)	13kpl (14)

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Pronto-kirjausten perusteella valvontatoiminta toteutui pääasiallisesti määrällisesti tavoitteiden mukaisesti, sillä suunnitellusta valvonnasta toteutui 86 %.

Asuin- ja vapaa-ajan rakennusten valvontatoiminta oli riittämätöntä. Suurin osa palokuolemista tapahtuu nimenomaan asuin- ja vapaa-ajan rakennuksissa. Pelkkää itsearviointilomakkeiden pyytämistä ei voi pitää varsinaisena valvontana, vaan sitä tulee pitää riskinarviona, jonka avulla palotarkastukset voidaan kohdentaa suuremman riskin kohteisiin. Näitä ovat ne kohteet, joista itsearviointilomaketta ei palauteta, sekä vastausten perusteella korkeariskiseksi arvioidut kohteet.

⁵ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 13.3.2025.

1.6.2 Kemikaalilainsäädännön mukaiset valvontatehtävät

Pelastusviranomainen valvoo kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia. Toiminnanharjoittajan on tehtävä ilmoitus vaarallisen kemikaalin vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista pelastusviranomaiselle.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Vuonna 2024 toimintaympäristön keskeisin muutos oli Harjavallassa avautunut uusi vetytehdas. Tämän lisäksi suunnittelun asteella muita kemikaalikäsittelyyn liittyviä teollisuushankkeita, jotka lisäävät selvästi kemikaalivalvonnan tarvetta tulevina vuosina. Vuoden 2024 aikana hankkeet työllistivät lähinnä kaavoitusprosessin näkökulmasta.

Palvelutasopäätöksessä päätetyt asia hoidettiin: Kemikaalipäätökset, ilotulitteiden käyttö ja varastointi, tehosteasiat.

Valvonnalla saatiin korjattua joitakin puutteita ja osaltaan varmasti tieto valvontakäynnistä ohjasi toimijoita ennakoivasti huolehtimaan mm. ilotulitteiden myynti/varastointipaikan turvallisuudesta.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Vastuuhenkilön ja varahenkilön nimittäminen kemikaalivalvontaan ja UPS-kohteisiin olisi perusteltua. Tällä hetkellä tehtävät jakautuvat useille eri henkilöille, mikä vaikeuttaa kokonaisuuden hallintaa ja yhdenmukaisen toiminnan varmistamista.

1.6.3 Valmiustarkastukset

Pelastusviranomaiset voivat tehdä tarkastuksia, joilla valvotaan pelastuslain mukaisia järjestelyjä suuronnettomuuksiin ja poikkeusoloihin varautumiseksi.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitos ei ole suorittanut valmiustarkastuksia.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Pelastuslaitos ei ole suorittanut valmiustarkastuksia.

Aluehallintoviraston arvio onnettomuuksien ehkäisyn palveluihin kuuluvien pelastustoimen tehtävien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Turvallisuusviestintätilaisuuksilla saavutettujen ihmisten määrä on osittain hieman yli valtakunnallisen keskiarvon. Tavoitettujen ihmisten jakautuminen eri toteuttamistapoihin oli valtakunnallisen keskiarvon mukaista.

Turvallisuusviestintä ymmärrettiin keskeiseksi osaksi kaikkea pelastuslaitoksen viestintää ja julkista toimintaa. Turvallisuusviestinnän tavoitavuuden osalta Satakunta on lähellä valtakunnallista keskiarvoa niin tavoitavuuden, kuin tilaisuuksien määrän suhteen.

Pronto-kirjausten perusteella valvontatoiminta toteutui pääasiallisesti määrällisesti tavoitteiden mukaisesti, sillä suunnitellusta valvonnasta toteutui 90 %. Valvontatyön, kuten muutkin pelastustoimen palvelut, tulee perustua alueen riskeihin, ei taloudellisiin mahdollisuuksiin.

Palontutkinnan henkilöresursseissa oli vaihtuvuutta, palontutkinnasta poistui henkilöstöä, vuoden aikana saatiin kuitenkin sisäisesti rekrytoitua kaksi uutta henkilöä. Satakunnassa on palontutkinnasta kahdenkeskinen yhteistyösopimus Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen kanssa. Yhteistyösopimukseen liittyen suoritettiin yhteistyötä tutkinnoissa ja järjestettiin yhteisiä koulutustilaisuuksia.

Asuinrakennusten ja vapaa-ajan asuinrakennusten valvontatoiminta on ollut riittämätöntä.

Kemikaalipäätökset, ilotulitteiden käyttö ja varastointi sekä tehosteasiat hoidettiin palvelutasopäätöksen mukaisesti. Turvallisuusviestinnän merkitys on tunnistettu hyvin ja tavoitteet savutettiin osittain jopa valtakunnan keskiarvoa paremmin.

Palontutkinnan resursoinnissa on ollut haasteita, mutta tutkinnat on pääsääntöisesti saatu tehtyä. Toimintaa ollaan laajentamassa YTA-yhteistyöllä.

Satakunnan hyvinvointialueen selvityksen mukaan yhteistyötä onnettomuuksien ehkäisemiseksi on tehty monipuolisesti, säännöllisesti ja suunnitelmallisesti useiden eri tahojen kanssa.

Aluehallintoviraston tarkastelemien Pronto-tilastojen mukaan vuonna 2024 suunnitelluista muiden kuin asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten tarkastuksista tehtiin 90 %. Tarkastamatta jäi teollisuus- ja varastorakennuksia (tarkastettiin 97 %) lukuun ottamatta kaiken tyyppisiä kohteita. Erityisen suuria puutteita oli maatalousrakennusten tarkastusten tekemisessä (tarkastettiin 71 %).

Asuin- ja vapaa-ajan rakennusten valvontatoiminta oli riittämätöntä. Suurin osa palokuolemista tapahtuu nimenomaan asuin- ja vapaa-ajan rakennuksissa. Pelkkää itsearviointilomakkeiden pyytämistä ei voi pitää

2 Pelastustoiminnan palvelut

Pelastustoiminnalla tarkoitetaan kiireellisiä tehtäviä, joiden tarkoituksena on

- pelastaa ja suojata ihmisiä, omaisuutta ja ympäristöä onnettomuuden uhatessa tai sattuessaa
- rajoittaa onnettomuudesta aiheutuvia vahinkoja ja lieventää onnettomuuden seurauksia.

Pelastustoiminnassa tarvittavat toimenpiteet tulee voida suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti.

2.1 Onnettomuuskohteen tavoittamisen suorituskyky

Pelastustoiminnan toimintavalmius tulee olla toimintaympäristön riskeihin nähden riittävä. Pelastustoiminnan toimintavalmius muodostuu pelastusmuodostelmien toimintavalmiusajasta ja niiden suorituskyvystä. Kiireellisissä pelastustehtävissä onnistumiseen vaikuttaa se, kuinka nopeasti onnettomuuspaikalle saadaan tehtävällä tarvittava suorituskykyinen pelastusmuodostelma.

Vaativuudet toimintavalmiudelle

Pelastustoiminnan toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa⁶ Suomi on jaettu 1 x 1 kilometrin kokoisiksi ruuduiksi. Ruudut on luokiteltu neljään riskiluokkaan (I–IV) sen perusteella, kuinka todennäköisiä pelastustoimen kiireelliset tehtävät ovat ruudun alueella. Kullekin riskiluokalle on asetettu enimmäisaika, jossa ruudut tulee tavoittaa. Vähimmäistavoitteena on, että kiireellisissä pelastustehtävissä ensimmäinen yksikkö saavuttaa riskiruudulle asetetun toimintavalmiusaikatavoitteen vähintään 50 %:ssa tehtävistä.

Taulukko 5: Toimintavalmiuden tavoiteajat.

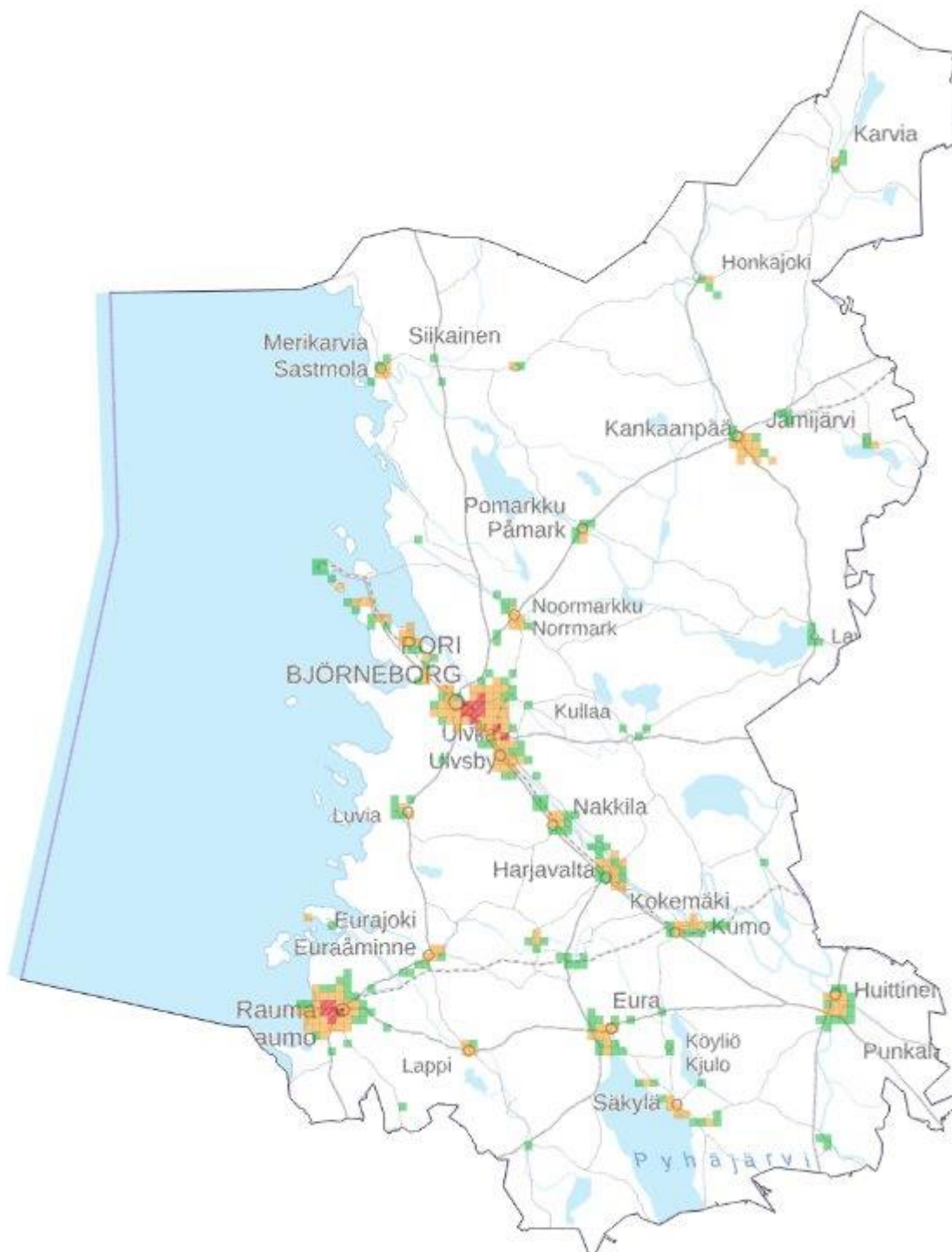
Riski-luokka	1. yksikön toimintavalmiusaika	Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika	Pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika
I	6 min	11 min	20 min
II	10 min	14 min	30 min
III	20 min	22 min	40 min
IV	ei vaatimusta	ei vaatimusta	ei vaatimusta

Riskialuekartta

Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksessä on määritelty, että pelastustoiminnan perusvalmiuden palvelut tuotetaan alla olevan riskialuekartan mukaisesti. Satakunnan riskialuekartta on esitetty alla kuvassa 1. Kuvassa

⁶ Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje (SM 21/2012). Uusi Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje on tullut voimaan vuoden 2025 aikana. Arvioinnissa käytetään kuitenkin sitä ohjetta, joka oli arviointia koskevana vuonna voimassa.

Kuva 1

Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika on aikaväli ensimmäisen pelastustoimen yksikön hälyttämisestä siihen, kun ensimmäinen pelastustoimen

yksikkö on kohteessa. Ainoastaan kiireellisesti tapahtumapaikalle siirtyneet yksiköt huomioidaan.

Ensimmäisen yksikön toteutuneen toimintavalmiusajan mediaani alueella oli 7 minuuttia 56 sekuntia vuonna 2024⁷. Edellisten kolmen vuoden aikojen mediaanien keskiarvo oli 7 minuuttia 58 sekuntia, joten ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika on pysynyt jokseenkin samana.

Taulukko 6 Pelastustoiminnan toimintavalmiusajat Satakunnan alueella vuonna 2024

Toimintavalmiusajat Satakunnan alueella vuonna 2024		2021–2023 keskiarvo	Koko maa 2024
1. yksikön TVA mediaani	07:56	07:58	07:30
Pelastustoiminnan TVA mediaani	11:14	11:51	11:22
Pelastusjoukkueen TVA mediaani	16:02	16:08	15:07

Vuonna 2024 koko alueella yhteensä toteutuneen toimintavalmiusajan lisäksi aluehallintovirasto on selvittänyt oman aineistonsa avulla ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikaa riskiruuduittain. Sellaisia niin sanottuja ongelmaruutuja, joissa toimintavalmiuden toteutuminen on jäänyt tavoitteesta neljänä edellisenä kalenterivuonna (2021–2024), oli Satakunnan hyvinvointialueella kaksi ruutua. Näissä ruuduissa on huomattava puute toimintavalmiuden toteutumisessa.

Kun tarkastellaan vain niitä ruutuja, joissa tarkastelujaksolla on ollut vähintään neljä tehtävää jokaisena tarkasteluvuonna, ruutuja on kaksi kappaletta. Ongelmaruudut on esitetty kuvassa 2.

⁷ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 5.2.2025.

Kuva 2 Ongelmaruudut Satakunnan alueella

Taulukko 7 Kooste ensimmäisen yksikön ongelmaruuduista

Riskiluokka	Ongelmaruutuja (kpl)	Ongelmaruutuja, joissa min. 4 tehtävää
I	1	1
II	1	1
III	-	-
Yhteensä	2	2

2.1.2 Pelastustoiminta

Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika on aikaväli ensimmäisen pelastustoimen yksikön hälyttämisestä siihen, kun vähintään neljän hengen vahvuinen pelastusryhmä aloittaa tehokkaan pelastustoiminnan. Ainoastaan kiireellisesti tapahtumapaikalle siirtyneet yksiköt huomioidaan.

Pelastustoiminnan toteutuneen toimintavalmiusajan mediaani alueella oli 11 minuuttia 14 sekuntia vuonna 2024⁸. Edellisten kolmen vuoden aikojen mediaanien keskiarvo oli 11 minuuttia 51 sekuntia, joten pelastustoiminnan toimintavalmiusaika on parantunut selvästi.

2.1.3 Pelastusjoukkue

Pelastusjoukkue koostuu johtajasta ja vähintään kahdesta ja enintään viidestä pelastusryhmästä. Koska todellisen pelastusjoukkueen toimintavalmiusaikoja ei ole käytettävissä, laskennallisena pelastusjoukkueen toimintavalmiusaikana toimenpidetilasto Prontossa käytetään aikaväliä ensimmäisen pelastustoimen yksikön hälyttämisestä siihen, kun tapahtumapaikalle on saapunut vähintään yhdeksän pelastustoimen henkilöä. Ainoastaan kiireellisesti tapahtumapaikalle siirtyneet yksiköt huomioidaan.

Pelastusjoukkueen toteutuneen toimintavalmiusajan mediaani koko alueella oli 16 minuuttia 2 sekuntia vuonna 2024⁹. Edellisten kolmen vuoden aikojen mediaanien keskiarvo oli 16 minuuttia 8 sekuntia, joten pelastusjoukkueen toimintavalmiusaika on pysynyt jökseenkin samana.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Onnettomuuskohteen saavuttamisen suorituskyvyssä ei ole tapahtunut aikaisempaan nähden juurikaan muutoksia. Kehittämistoimia on mietitty joidenkin sopimuspalokuntien lähtöajan parantamiseksi sekä Porin kaupungin yhden ongelmaruudun tavoittamisen parantamiseksi. Suurempia kehittämistoimia ei ole tulevalle palvelutasokaudelle tarpeen panna toimeen.

⁸ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 5.2.2025.

⁹ Pelastustoimen toimenpidetilasto PRONTO. Tiedot haettu 5.2.2025.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintoviraston arvion mukaan Satakunnan hyvinvointialueen onnettomuuspaikan saavuttamisen suorituskyky on toteutunut jokseenkin palvelutasopäätöksen edellyttämällä tavalla. Aluehallintoviraston tiedossa on, että Satakunnan alueella on pelastustoimen uuden toimintavalmiuden suunnitteluohjeen johdosta arvioitu onnettomuustilanteiden tavoittamisen suorituskykyä tulevan palvelutasopäätöskauden aikana. Suunnitteluohje saattaa muuttaa tilannetta esimerkiksi Porin Sampolan riskiruutuluokituksessa niin, että siellä esiintyvä ensimmäisen yksikön toimintavalmiusajasta johtuva palvelutason poikkeama korjaantuu, mutta toisaalta lähellä olevien riskiruutujen riskiluokka saattaa nousta.

2.2 Tulipalojen edellyttämä suorituskyky

Tulipaloihin liittyvällä suorituskyvyllä vastataan rakennuspaloihin, maastopaloihin ja muihin tulipaloihin.

Rakennuspalot voivat edellyttää savusukellusvalmiutta. Savusukelluksella tarkoitetaan paineilmahengityslaitteiden ja asianmukaisten suojavarusteiden avulla tehtävää sammutus- ja pelastustyötä, joka edellyttää tunkeutumista palavaan, savuiseen ja rajattuun sisätilaan tai työskentelyä palavan rakennuksen katolla.

Savusukellus edellyttää pelastajilta tehtävän vaatimaa koulutusta, säännöllistä vuosittaista osaamisen ylläpitävää harjoittelua sekä riittävää fyysistä kuntoa ja riittävää terveydentilaa. Palavan ja rajatun sisätilan sammuttamiseen käytetään myös muita menetelmiä kuin savusukeltamista.

2.2.1 Rakennuspalojen edellyttämä suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alueella ei muutoksia toimintaympäristöön tai suorituskykyyn. Satakunnassa rakennuspaloihin tarvittavan suorituskyvyn saatavuus varmistetaan hälytysohjeella, jossa tehtävän riskinarvion perusteella haetaan riittävä määrä savusukelluskyvykkyyttä. ERICA-hyvyyslaskentatalukko päivitetään vuosittain. Kehittämiskohteena on ylläpitää tai parantaa nykyistä kyvykkyyttä sopimuspalokuntien osalta (savusukelluskelpoisten määrä). Satakunnassa on alueita, jossa savusukelluskykyä joudutaan keräämään laajemmalla alueella.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintoviraston arvion mukaan Satakunnan hyvinvointialueen pelastustoimen alueella on ollut vuonna 2024 palvelutason mukainen ja riittävä rakennuspalotehtävien edellyttämä suorituskyky.

2.2.2 Maastopalojen edellyttämä suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Maastopalon edellyttämään suorituskykyyn ei vuonna 2024 ole ollut muutosta aikaisempaan. Maastopaloihin liittyen paikantamista on kuitenkin kehitetty mm.

miehittämättömien ilma-alusten lisäämisellä. Kehittämistoimena yhteistyön lisääminen lentopelastusseuran kanssa.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintoviraston arvion mukaan Satakunnan hyvinvointialueen pelastustoimen alueella on ollut vuonna 2024 palvelutason mukainen ja riittävä maastopalotehtävien edellyttämä suorituskyky.

2.2.3 Liikennevälinepalojen edellyttämä suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Liikennevälinepalojen edellyttämään suorituskykyyn ei vuonna 2024 ole ollut muutosta aikaisempaan. Satakunnassa kattava paloasemaverkko, josta kyetään aloittamaan tavanomaisten liikennevälinepalojen edellyttämät toimet. Ei merkittäviä kehittämistarpeita tällä hetkellä. Tulevaisuuden osalta sähköautojen ja maanalaisten parkkihallien osalta kuitenkin tarkasteltava vaihtoehtoja.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintoviraston arvion mukaan Satakunnan hyvinvointialueen pelastustoimen alueella on ollut vuonna 2024 palvelutason mukainen ja riittävä liikennevälinepalojen edellyttämä suorituskyky.

2.2.4 Muiden tulipalojen edellyttämä suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Vuonna 2024 ei ole ollut muutoksia toimintaympäristöön tai palveluiden tuottamiseen muiden tulipalojen suorituskyvyn osalta. Laajamittaisten muiden tulipalojen osalta Satakunnassa erityiskalustoa mm. veden kuljettamiseen/pumppaamiseen luonnonlähteistä sekä riittävä määrä henkilöstöä pitkäkestoisen suorituskyvyn tuottamiseksi. Lisäksi yhteistyösopimus YTA - alueella avun antamisesta. Tavanomaisissa muissa tulipaloissa on riittävä valmius ja maakunnallinen suorituskyky.

2.2.5 Sammutusveden saamiseen liittyvä suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Ei muutoksia vuoden 2024 aikana sammutusveden saamiseen liittyvässä suorituskyvyssä. Satakunnassa on kolme vesihuoltoon erikoistunutta sopimuspalokuntaa. Palokunnat varautuneet kalustollisesti suurten vesimäärien siirtämiseen. Palokunnat sijoitettuna maantieteellisesti siten, että suorituskykyä voidaan tuottaa lyhyehköillä toimintavalmiusajoilla koko maakunnan alueella. Satakunnassa lisäksi on yli 20 vedenkuljetukseen tarkoitettua ajoneuvoa, joista osa raskaita säiliöautoja (20m³). Sammutusvesisuunnitelma päivitetty 2024.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintoviraston arvion mukaan Satakunnan hyvinvointialueen pelastustoimen alueella on ollut vuonna 2024 palvelutason mukainen ja riittävä sammutusveden saamiseen liittyvä suorituskyky.

2.3 CBRNE-onnettomuuksien pelastustoiminnan suorituskyky

CBRNE-onnettomuuksilla tarkoitetaan onnettomuuksia, joissa on osallisena kemiallisia aineita (C), biologisia taudinaiheuttajia (B), radioaktiivisia aineita (R), ydinenergiaa (N) tai räjähteitä (E).

Kemikaalionnettomuuksien torjuntaa tehdään tarvittaessa kemikaalisukelluksella, jolla tarkoitetaan välittömän vaaran alueella tehtäviä tiedustelu-, pelastus-, torjunta- tai muita vastaavia tehtäviä, jotka edellyttävät paineilmahengityslaitteen ja soveltuvan kemikaalisuojapuvun käyttöä.

Kemikaalisukellus edellyttää pelastajilta tehtävän vaatimaa koulutusta, säännöllistä vuosittaista osaamisen ylläpitävää harjoittelua sekä riittävää fyysistä kuntoa ja riittävää terveydentilaa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Ei merkittäviä muutoksia ympäristössä. Uudet teollisuuskohteet ovat parantaneet turvallisuussuunnitteluaan kiitettävällä tavalla. Pelastuslaitos saa tiedot ennalta uusista kohteista ja merkittävistä aineista. Satakunnassa on keskimääräistä parempi CBRNE-kalusto ja alue on mukana valtakunnallisessa kehittämistyössä. Tulevaisuuden kehittämiskohteena on henkilöstön osaamisen jatkuva kehittäminen sekä ylläpito.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintovirasto arvioi, että Satakunnan hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksen riskiarvioinnissa on aliarvioitu alueella esiintyvät uhat ja niiden johdosta palvelutasopäätöksen CBRNE-suorituskyky ei täytä palvelutasolle asetettavaa vähimmäistasoa.

2.4 Vesipelastamisen suorituskyky

Vesipelastamista on venekaluston avulla tehtävä pelastustoiminta ja pintapelastus sekä vesisukellus. Pintapelastus tarkoittaa veden pinnalta tai välittömästi pinnan alta ilman vesisukelluslaitetta tehtävää ihmisen, eläimen tai omaisuuden pelastamista ja vahingon torjuntaa. Vesisukellus tarkoittaa vesisukelluslaitetta ja -varustusta edellyttävää ihmisen tai omaisuuden pelastamista ja ympäristövahingon torjuntaa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Toimintaympäristössä tai palvelutarpeessa ei ole ollut muutoksia vuonna 2024. Satakunnassa järjestetty YTA-alueen yhteinen vesisukelluskurssi 2024 aikana. Kurssin ansiosta vesisukellusvalmiuden ylläpitoon vaadittavan henkilöstön määrä kasvoi. Sattuneisiin vesipelastustehtäviin (16 kpl.) kyettiin tuottamaan tarvittava suorituskyky. Kelirikkoaikaa varten hankittu suorituskyky osoittautui myös muutaman kerran hyödylliseksi.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintoviraston arvion mukaan Satakunnan hyvinvointialueen pelastustoimen alueella on ollut vuonna 2024 palvelutason mukainen ja riittävä vesipelastamisen liittyvä suorituskyky.

2.5 Ympäristövahinkojen pelastustoiminnan suorituskyky

Ympäristövahinkojen pelastustoiminnalla tarkoitetaan öljy- ja kemikaalivahinkojen pelastustoimintaa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitoksella on hyvä kyky aloittaa torjuntatoimet pienissä ja keskisuurissa ympäristöonnettomuuksissa. Merialueella tapahtuvissa laajoissa ympäristöonnettomuuksissa ei kykyä selviytyä omin voimin. Pelastuslaitoksella sopimus rannikkoalueen pelastuslaitosten kanssa sekä rajavartiolaitoksen kanssa.

Alueella valmistui 2024 SYMPPIIS -hanke, joka käsitteli ympäristövahinkojen torjunnan kehittämistä sekä YVT - suunnitelmien laadintaa. Tämän pohjalta Satakunnassa on YVT-suunnitelma päivitetty. Tulevaisuuden kehittämiskohteena yhteistyön kehittäminen sopimuskumppaneiden kanssa yhteisellä harjoittelulla ja hankinnoilla.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintoviraston arvion mukaan Satakunnan hyvinvointialueen pelastustoimen alueella on ollut vuonna 2024 palvelutason mukainen ja riittävä ympäristövahinkojen pelastustoimintaan liittyvä suorituskyky.

2.6 Korkealta tai alhaalta pelastamisen suorituskyky

Korkealta tai alhaalta pelastaminen sisältää ajoneuvokalustolla ja köysipelastamisella tehtävät korkealta tai alhaalta pelastamisen toimenpiteet ja työskentelyn alueella, jossa on putoamisvaara. Putoamisvaarallisella alueella työskentely voi olla henkisesti ja fyysisesti vaativaa työtä, jonka turvallinen suorittaminen asettaa tekijälle terveydentilaan, toimintakykyyn, koulutukseen ja harjoitteluun liittyviä erityisvaatimuksia.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antamia tietoja ei käytössä teknisistä syistä johtuen. Alue päivittää tiedot heinäkuun aikana.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Hyvinvointialueen antamia tietoja ei käytössä teknisistä syistä johtuen. Alue päivittää tiedot heinäkuun aikana.

2.7 Liikenneonnettomuuksien pelastustoiminnan suorituskyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antamia tietoja ei käytössä teknisistä syistä johtuen. Alue päivittää tiedot heinäkuun aikana.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Hyvinvointialueen antamia tietoja ei käytössä teknisistä syistä johtuen. Alue päivittää tiedot heinäkuun aikana.

2.8 Väestön varoittamisen suorituskyky

Pelastuslaitos huolehtii alueellaan väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteessa ja varoittamiseen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä.

Kiinteiden väestöhälyttimien teoreettisella kuuluvuusalueella asuu XX % maakunnan väestöstä. Kuuluvuuden tosiasiallista toteutumista ei ole kaikilta osin varmistettu.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antamia tietoja ei käytössä teknisistä syistä johtuen. Alue päivittää tiedot heinäkuun aikana.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Hyvinvointialueen antamia tietoja ei käytössä teknisistä syistä johtuen. Alue päivittää tiedot heinäkuun aikana.

2.9 Muiden paikallisten riskien edellyttämät suorituskyvyt

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antamia tietoja ei käytössä teknisistä syistä johtuen. Alue päivittää tiedot heinäkuun aikana.

Muu tieto

Teksti

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Teksti

2.10 Pelastustoiminnan henkilöstövoimavarat

Pelastuslaitoksen on huolehdittava riittävistä pelastustoiminnan henkilöstövoimavaroista. Niitä tarkasteltaessa on huomioitava ainakin henkilöstövoimavarojen määrä, osaamisen ylläpito ja kehittäminen sekä henkilöstön fyysinen toimintakyky.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antamia tietoja ei käytössä teknisistä syistä johtuen. Alue päivittää tiedot heinäkuun aikana.

Muu tieto

Teksti

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Teksti

2.11 Pelastustoiminnan kalustovoimavarat

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antamia tietoja ei käytössä teknisistä syistä johtuen. Alue päivittää tiedot heinäkuun aikana.

Muu tieto

Teksti

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Teksti

2.12 Paloasemat ja muut kiinteistöt

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antamia tietoja ei käytössä teknisistä syistä johtuen. Alue päivittää tiedot heinäkuun aikana.

Muu tieto

Teksti

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Teksti

2.13 Pelastustoiminnan johtaminen

Pelastustoimintaa johtaa pelastusviranomainen, ja pelastustoimen muodostelmalla on aina johtaja. Yhteistoimintatilanteissa, joissa pelastustoimintaan osallistuu useampi viranomainen, pelastusviranomainen toimii yleisjohtajana. Pelastustoiminnan johtamisesta laaditaan tarvittavat suunnitelmat, joissa määritellään riskien ja uhkien edellyttämät johtamisjärjestelyt eri laajuisissa ja myös pitkäkestoisissa tilanteissa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antamia tietoja ei käytössä teknisistä syistä johtuen. Alue päivittää tiedot heinäkuun aikana.

Muu tieto

Teksti

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Teksti

2.14 Hyvinvointialueiden yhteistoiminnassa hoitamien pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien asianmukaisuuden valvonta

Hyvinvointialue voi tuottaa järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut itse, yhteistoiminnassa muiden hyvinvointialueiden kanssa tai hankkia ne sopimukseen perustuen muilta palvelujen tuottajilta. Vaikka hyvinvointialue

hankkii palveluja muulta palvelujen tuottajalta, sillä säilyy järjestämisvastuu ja vastuu palvelujen asianmukaisen hoitamisen valvonnasta.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antamia tietoja ei käytössä teknisistä syistä johtuen. Alue päivittää tiedot heinäkuun aikana.

Muu tieto

Teksti

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Teksti

2.15 Pelastusviranomaisen antama virka-apu

Pelastusviranomainen voi antaa toimialaansa soveltuvaa virka-apua valtion, hyvinvointialueen tai kunnan viranomaisen ja laitoksen laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antamia tietoja ei käytössä teknisistä syistä johtuen. Alue päivittää tiedot heinäkuun aikana.

Muu tieto

Teksti

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Teksti

2.16 Kansainvälisen avun antamisen ja vastaanottamisen suorituskyyky

Pelastustoimi osallistuu pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon.

2.16.1 Kansainvälisen avun antamisen suorituskyyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antamia tietoja ei käytössä teknisistä syistä johtuen. Alue päivittää tiedot heinäkuun aikana.

Muu tieto

Teksti

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Teksti

2.16.2 Kansainvälisen avun vastaanottamisen suorituskyyky

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antamia tietoja ei käytössä teknisistä syistä johtuen. Alue päivittää tiedot heinäkuun aikana.

Muu tieto

Teksti

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Teksti

Aluehallintoviraston arvio pelastustoiminnan palveluihin kuuluvien pelastustoimen tehtävien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Satakunnan hyvinvointialueella ei ole ollut vuonna 2024 merkittäviä puutteita pelastustoiminnan palvelutasossa. Onnettomuuspaikan saavuttamisen suorituskyvyn osalta on Porissa yksi (I-riskiluokka) sekä Eurajoella yksi (II-riskiluokka) riskiruutu, jonne ensimmäisen yksikön saapuminen palvelutason edellyttämässä ajassa on ollut vuosien ajan haastavaa. Näiden ruutujen osalta alueen pelastustoimi pyrkii parantamaan toimintavalmiuttaan edelleen. Alueella on vuonna 2024 pystytty selvästi parantamaan hälytyksestä pelastustoiminnan aloittamiseen kuluvaa aikaa.

3 Pelastustoiminnan suunnitelmat

Tämä luku käsittelee suunnitelmia, joita pelastuslaitoksen on tehtävä pelastuslain mukaan. Suunnitelmat ovat arvioinnin kohteena olevien pelastustoimen palvelujen tuottamista tukevia asiakirjoja. Aluehallintovirasto arvioi suunnitelmien laatimista ja toteutumista hyvinvointialueen antaman selvityksen perusteella.

Pelastuslaitoksen tulee pelastuslain mukaan laatia hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat. Pelastuslaitosten tulee laatia pelastustoiminnan yhteistyöalueen puitteissa tapahtuvaa johtamista ja pelastustoiminnassa tarvittavan avun antamista koskevat suunnitelmat yhteistoiminnassa keskenään ja pelastustoiminnan yhteistyön järjestämisestä vastaavien pelastuslaitosten johdolla.

3.1 Hälytysohje

Pelastuslaitoksen tulee laatia hälytysohje pelastustoiminnassa tarvittavien voimavarojen hälyttämisestä yhteistyössä pelastustoimintaan osallistuvien, virka-apua antavien viranomaisten ja Hätäkeskuslaitoksen kanssa. Hälytysohje on laadittava siten, että hätäkeskus voi hälyttää pelastustoimintaan lähimmät tarkoituksenmukaiset yksiköt riippumatta siitä, miltä hyvinvointialueelta ne ovat.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antamia tietoja ei käytössä teknisistä syistä johtuen. Alue päivittää tiedot heinäkuun aikana.

Muu tieto

Teksti

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Teksti

3.2 Pelastuslaitosten keskinäisen avunannon suunnitelmat

Pelastuslaitoksen tulee tarvittaessa antaa apua toiselle pelastuslaitokselle pelastustoiminnassa. Pelastuslaitoksen tulee myös laatia yhteistyössä pelastuslaitosten yhteistyösuunnitelmat avun antamiseen varautumisesta sekä avun pyytämisestä ja antamisesta. Pelastuslaitosten tulee varautua pelastustoiminnassa tarvittavan avun antamiseen yhteistyöalueen puitteissa ja tarvittaessa myös toiseen pelastustoiminnan yhteistyöalueeseen kuuluvan pelastuslaitoksen kanssa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antamia tietoja ei käytössä teknisistä syistä johtuen. Alue päivittää tiedot heinäkuun aikana.

Muu tieto

Teksti

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Teksti

3.3 Yhteistyösuunnitelmat

Pelastuslaitoksen tulee laatia hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat. Valtion, hyvinvointialueen ja kunnan viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset ovat velvollisia osallistumaan pelastuslaitoksen johdolla pelastustoiminnan suunnitteluun ja toimimaan onnettomuus- ja vaaratilanteissa niin, että pelastustoiminta voidaan toteuttaa tehokkaasti.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antamia tietoja ei käytössä teknisistä syistä johtuen. Alue päivittää tiedot heinäkuun aikana.

Muu tieto

Teksti

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Teksti

3.4 Onnettomuusuhkien edellyttämät pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevat suunnitelmat

Pelastuslaitos vastaa hyvinvointialueen onnettomuusuhkien edellyttämien pelastustoimintaa ja sen johtamista koskevien suunnitelmien laatimisesta, mukaan lukien sammutusvesisuunnitelmasta.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antamia tietoja ei käytössä teknisistä syistä johtuen. Alue päivittää tiedot heinäkuun aikana.

Muu tieto

Teksti

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Teksti

3.5 Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoiset pelastussuunnitelmat

Pelastuslaitoksen on laadittava onnettomuuden varalle ulkoinen pelastussuunnitelma yhteistyössä asianomaisen toiminnanharjoittajan kanssa alueille, joilla on pelastuslain mukaisesti ydinenergialaitos, tuotantolaitos, kaivannaisjätteen alue, vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävä ratapiha tai satama-alue. Pelastuslaitoksen ja toiminnanharjoittajan on huolehdittava yhteistyössä suunnitelmasta tiedottamisesta ja järjestettävä harjoituksia pelastussuunnitelman toimivuuden varmistamiseksi. Ulkoisen

pelastussuunnitelman edellyttäviä kohteita on hyvinvointialueilla vaihteleva määrä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen antamia tietoja ei käytössä teknisistä syistä johtuen. Alue päivittää tiedot heinäkuun aikana.

Muu tieto

Teksti

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Teksti

Aluehallintoviraston arvio pelastustoimen suunnitelmien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Teksti

4 Pelastustoimen vapaaehtoistoiminta

Pelastustoimen koulutus-, neuvonta- ja valistustehtävissä sekä pelastustoiminnassa voidaan käyttää apuna sopimuspalokuntia ja muita organisaatioita ja henkilöitä. Hyvinvointialue päättää, missä laajuudessa se käyttää vapaaehtoisia pelastustoiminnan palvelujen tuottamisessa.

Sopimuspalokuntien lisäksi pelastustoimen tehtävissä voidaan käyttää apuna muitakin toimijoita, kuten meri- ja järvipelastusyhdistysten yksiköitä, vapaaehtoista pelastuspalvelua, pelastusalan liittoja, pelastuskoiria sekä radioamatöörejä ja muita vapaaehtoistoimintaan perustuvia organisaatioita ja järjestöjä.

Tässä luvussa arvioidaan pelastustoimen vapaaehtoistoimintaan liittyvien tehtävien hoitamista, palvelujen tehtäväkohtaista tarvetta ja saatavuutta sekä niiden kehitystarvetta.

4.1 Sopimushenkilöstön, sivutoimisen henkilöstön sekä vapaaehtoisten käyttö pelastustoimen palvelujen tuottamisessa

Satakunnan sekä päätoimisella että sivutoimisella ja sopimushenkilöstöllä hoidettujen pelastustoiminnan tehtävien määrä vuonna 2024 oli 4761 tehtävää. Pelkästään sivutoimisella ja sopimushenkilöstöllä hoidettujen pelastustoiminnan tehtävien määrä oli 2478.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Satakunnassa vapaaehtoisten käyttö on ollut laajaa koko maakunnan alueella. Uutena yhteistyökuviona on käynnistetty yhteistyö pelastuskoirayhdistyksen kanssa. Vuoden aikana päivitettiin järvipelastusyhdistyksen kanssa tehty sopimus. Sopimuspalokuntien ja muiden VaPepa -porukoiden kanssa palvelujen saatavuus onnistuu hyvin. Palokuntien jäsenistä on muutamilla paikkakunnilla pulaa. Rekrytointia tulee lisätä, mutta myös yhdistyksien toiminta pitää saada enemmän näkyvämmäksi.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Teksti

4.2 Pelastustoimen sivutoimisen henkilöstön, sopimuspalokunnan henkilöstön sekä vapaaehtoistoiminnan edistäminen

Pelastustoimen viranomaisten tulee mahdollisuuksiensa mukaan edistää pelastustoimen tehtävissä käytettävien vapaaehtoisten organisaatioiden toimintaedellytyksiä. Vapaaehtoisten organisaatioiden toimintaedellytysten edistäminen sisältää taloudellista tukea, koulutuksellista tukea tai muuta yhteistyötä vapaaehtoisten organisaatioiden kanssa. Toimenpiteiden tulisi näkyä kirjattuina tavoitteina ja toimenpiteinä muun muassa pelastuslaitosten toimintasuunnitelmissa.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitoksen ja sopimuspalokuntien välistä kehittämistä hoitaa PeSo - työryhmä, jossa edustus alueellisesti. PeSo-työryhmä pyrkii asettamaan tavoitteet kalenterivuodelle. Kuitenkin viime vuodet ovat painottuneet talouden sopeuttamisen valmisteluun.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintoviraston käsityksen mukaan alueen pelastustoimen sivutoimisten, sopimuspalokuntien ja muiden vapaaehtoisten toiminnan edistämiseksi on kehittämistä. Toiminnalle on olemassa oma ryhmä, mutta sen toiminta on liiaksi keskittynyt hyvinvointialueen taloudellisten haasteiden käsittelyyn.

4.3 Sopimuspalokuntaan ja muuhun vastaavaan yhteisöön kuuluvan henkilön terveystarkastukset

Jos sopimuspalokuntaan tai muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluva savusukeltaja tai muuta vastaavaa raskasta työtä tekevä henkilö ei ole oikeutettu työsuhteen perusteella työterveyshuoltoon, hänelle on järjestettävä työterveyshuoltolain mukaisia tarkastuksia vastaavat terveystarkastukset ja muut ennaltaehkäisevät palvelut. Ennaltaehkäisevillä palveluilla ja terveystarkastuksilla on tarkoitus ehkäistä ja torjua pelastustoimintaan kuuluvasta työstä ja työolosuhteista johtuvia terveysvaaroja ja -haittoja ja suojella henkilön turvallisuutta, työkykyä ja terveyttä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alueella kaikki pelastustoimintaan osallistuvat sopimuspalokuntalaiset käyvät terveystarkastuksissa. Työterveyshuollon palvelut ovat tarjolla kaikille hälytysosastoissa toimiville sopimuspalokuntien jäsenille.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintoviraston arvioi, että ainakin sopimuspalokuntien pelastustoimintaan osallistuvan henkilöstön työterveyden palvelut ja terveystarkastukset on alueella järjestetty kiitettävästi.

4.4 Sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutus

Pelastustoimintaan osallistuvalta sivutoimiselta sekä sopimuspalokuntaan ja muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluvalta henkilöltä vaaditaan Pelastusopiston opetussuunnitelman mukainen koulutus.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Alueella ei muutoksia aikaisempaan nähden. Palvelun tuottaa Länsi-Suomen pelastusalan liitto, joka toimii kurssien järjestäjänä. Vuosittain eri kursseille osallistuu n. 200 sopimuspalokuntalaista. Tulevaisuudessa ryhmänjohtajakoulutusta tulisi tarjota lisää, koska ryhmänjohtajat joutuvat monesti työskentelemään onnettomuustilanteessa tilannepaikan johtajana.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintovirasto arvioi, että sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutus alueella on ollut vuonna 2024 järjestetty hyvin.

Aluehallintoviraston arvio pelastustoimen vapaaehtoistoiminnan tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Satakunnan hyvinvointialueen pelastustoimen pelastustoiminnan suorituskyky on vuonna 2024 rakentunut edelleen merkittävältä osin sivutoimisen ja sopimushenkilöstön varaan.

Alueella on pelastustoimintakelpoisia sivutoimisia ja sopimushenkilöstöä määrällisesti mitattuna kohtuullisesti, joista edelleen vaativan pelastustehtävän edellyttämän fyysisen toimintakyvyn tason omaavia on määrällisesti hyvä osa. Haasteena on henkilöstön määrä tietyssä osaa aluetta, joissa henkilöstö on ikääntynyt ja pelastustoimintaan kelpoisten määrä vähentynyt.

Hyvinvointialueen pelastustoimen on aluehallintoviraston arvion mukaan ryhdyttävä aiempaa järjestelmällisemmin edistämään vapaaehtoistojen toimintaa pyrkien mahdollisuuksien mukaan tukemaan jo olemassa olevan henkilöstön pysymistä pelastustoimintakelpoisena toiminnassa. Uusien sivutoimisten ja sopimushenkilöstön rekrytoimisessa on yhdessä palokuntien kanssa oltava aktiivinen.

5 Väestönsuojelun palvelut

Pelastustoimen viranomaisen tulee pelastuslain mukaan varautua riittävin suunnitelmin ja valmisteluin toimialaan kuuluvien väestönsuojelutehtävien hoitamiseen. Väestönsuojelun (VSS) palveluja ovat muiden muassa

- väestönsuojeluun varautumisen suunnittelu
- pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien suunnitelmien yhteensovittaminen
- hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaation määrittäminen
- väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön varaaminen
- väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön kouluttaminen
- pelastustoiminnan poikkeusoloissa mahdollistavien johtamistilojen ja muiden edellytysten järjestäminen
- kuntien kanssa tehtävä yhteistyö.

Tässä luvussa on tarkoitus arvioida väestönsuojelun palvelujen tehtäväkohtaista tarvetta ja saatavuutta sekä palvelujen kehittämistarvetta.

5.1 Väestönsuojeluun varautumisen suunnittelun suorituskyky

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomainen huolehtii väestönsuojeluun varautumisen edellyttämien suunnitelmien laatimisesta ja päivittämisestä ja tehtävien hoitamiseksi tarvittavista voimavaroista.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Turvallisuusympäristö on muuttunut Ukrainan sodan myötä. Muutos on nostanut varautumisen merkitystä koko yhteiskunnassa. Osaltaan tämä on lisännyt myös pelastustoimeen kohdistuvaa palvelutarvetta. Samalla pelastustoimen omaa väestönsuojeluun varautumista on ollut tarpeen tehostaa. Asetuksen (570/2024) mukaisesti perustettu väestönsuojelun yhteistyöryhmä tuo osaltaan selkeyttä ja tukea pelastustoimen vastuulla olevaan yhteensovittamiseen. Samoin yhteistoiminta-alueen lisääntynyt yhteistyö edistää väestönsuojeluun varautumisen kokonaisuutta.

Pelastuslaitoksen henkilöresurssi varautumiseen ja väestönsuojelun suunnitteluun oli 2024 alimitoitettu asetettuihin tavoitteisiin nähden. Pelastuslaitoksella on yksi valmiussuunnittelijan virka, joka on ollut huhtikuusta 2024 alkaen ollut avoimena täyttökiellon johdosta. Syntynyttä suunnitteluvajetta on pyritty kompensoimaan osallistamalla laajemmin henkilöstöä varautumisen tehtäviin.

Väestönsuojelun suunnittelussa on alueellista ja kansallista korjausvelkaa. Alueellisesti korjausvelkaa on erityisesti väestönsuojeluun varautumisen suunnittelussa, poikkeusolojen johtamisvalmiuden varmistamisessa (suojatilat) sekä materiaalisen varautumisen toteutuksessa. Voimassa olevassa palvelutasopäätöksessä on tunnistettu puutteet suunnitteluresurssin osalta. Osainvestointisuunnitelmassa on huomioituna väestönvaroittamiseen liittyvät kehittämistarpeet väestöhälytinja järjestelmän osalta sekä joiltakin osin myös poikkeusolojen vaatimien suorituskykyjen osalta.

Suunnitteluun ei ole käytettävissä riittävästi resurssia, jonka lisäksi suunnittelua hidastaa kansallisten linjausten puute, esimerkiksi väestön siirtoihin liittyen. Henkilö-, ajoneuvo- ja tilavarausten osalta prosessit on määritelty. Päätoimisten pelastajien osalta varausesityksen hylkäysprosentti on ollut suuri.

Väestön vastaanoton suunnitelmaa ei ole laadittu. Olemassa olevaa evakuointisuunnitelmaa voidaan suunnittelussa hyödyntää, mutta tarkempi väestön vastaanottamisen suunnitelma edellyttää kansallista linjausta siitä miltä alueelta väestö on siirtymässä yhteistyöalueelle, jotta yhteistyöalueella voidaan määritellä HVA-kohtaiset suunnitteluperusteet jne.

Yhteistyöalueella väestönsiirtojen suunnittelun yhteistyö on käynnistynyt osana YTA-sopimuksen toimeenpanoa.

Pelastuslaitoksen kyky johtaa suojatiloista ei ole toteutunut. Puute on tunnistettu ja siihen pyritään etsimään ratkaisuja tulevien paloasemahankkeiden yhteydessä sekä kartoittamalla mahdollisia olemassa olevia tiloja.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Väestönsuojelun varautumistehtävien hoitamiseksi tarvittavien voimavarojen hankkiminen ja ylläpito ovat hyvinvointialueen perustehtäviä. Entisestään kiristynyt ympäröivä turvallisuustilanne korostaa varautumisvalmiuden kehittämistä juuri tässä ajassa.

Satakunnan hyvinvointialueen pelastusviranomaisen tunnistaa väestönsuojelun varautumisen suunnittelu- ja suunnitelmatarpeet, mutta vuoden 2024 aikana valmisteluissa ei ole merkittävästi edistytty. Väestönsuojelun varautumistehtävien suunnitteluun ei pelastustoimeen ole kohdennettu päätoimista henkilöä / henkilöstöä. Tältä osin Satakunnan hyvinvointialue ei ole huolehtinut väestönsuojelun varautumistehtävien riittävästä voimavaroista.

Hyvinvointialueen väestönsuojelun yhteistyöryhmän perustaminen sekä yhteistyöalueen suunnitteluun osallistuminen ovat edistäneet väestönsuojelun kokonaisvalmiutta, mutta väestönsuojelun varautumisen perusteena olevaa sodan ajan uhkien ja niiden vaikutusten arviointia pelastustoimeen, eikä valmiuslain poikkeusolojen 3§:n kohtien 1 ja 2 tilanteissa tapahtuvaa väestön siirtosuunnitelmaa tehty vuoden 2024 kuluessa. Kansallisten suunnitteluperusteiden viivästyminen on osiltaan perusteena keskeneräisyydelle, mutta ilman kansallisia suunnitteluperusteitakin mainitut keskeiset dokumentit tulee olla aina laadittuna käytettävissä olevin perustein.

Aluehallintovirasto kehottaa Satakunnan hyvinvointialuetta edistämään ensi tilassa henkilöstön rekrytointia / kohdentamista väestönsuojelun varautumistehtävien suunnitteluun ja toimeenpanoon. Väestönsuojelun varautumisvalmiuden kehittämistä ei voi siirtää myöhemmäksi eikä taloudelliset syyt ole hyväksyttävä peruste laiminlyödä väestönsuojelun osa-aluetta.

5.2 Pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien suunnitelmien yhteensovittaminen

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomainen huolehtii toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisesta huomioiden yhteistoimintatarpeet ja -sopimukset.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Yhteensovittamisen osalta keskeisimmät muutokset toimintaympäristössä olivat yhteistoiminta-alueen yhteistyön käynnistyminen sekä väestönsuojelun yhteistyöryhmän perustaminen alueella tapahtuvan yhteistyön alustaksi.

Väestönsuojeluun liittyvää suunnitelmien ja toiminnan yhteensovittamista toteutettiin lähinnä hyvinvointialueen sisällä.

Palvelutasopäätöksessä on asetettu tavoitteeksi vaiheistaa suunnitelmien laadinta, mutta konkreettista yhteensovittamista ei käytännössä ole pystytty tekemään. Väestönsuojelun yhteistyöryhmän käynnistymisen toivotaan tuovan tähän ongelmaan ratkaisua.

Väestönsuojelutehtävien suunnitelmien ja toiminnan yhteensovittaminen on vasta alussa. Kehittämistarpeet voidaan kiteyttää asetuksen 570/2024 listaukseen väestönsuojelun yhteistyöryhmän tehtävistä sekä YTA-sopimukseen kirjattuihin varautumista koskeviin toimenpiteisiin.

Palveluiden ja talouden tila 2023-selvityksen sekä asiantuntija-arvion mukaan väestönsuojelun suunnittelun yhteensovittamisessa on kansallisesti vielä paljon kehitettävää. Tämä kuvaa myös Satakunnan tilannetta. Yhteistyöryhmän perustaminen mahdollistaa aiempaa paremmin tavoitteellisen yhteensovittamisen, edellyttäen että kaikki tahot sitoutuvat yhteistyöryhmän toimintaan. Pelastuslaitoksen osalta tämä edellyttää myös henkilöstöpanoksen kohdistamista tehtävään.

Pelastuslaitoksen johtoryhmällä on vuosittain valmiusharjoitus. Väestönsuojeluun liittyvänä harjoituksena voidaan pitää vuosittain pidettävää evakuointikeskusharjoitusta, jossa harjoitellaan evakuoitujen vastaanottoa yhdessä HVA:n, kunnan ja järjestöjen kanssa. Väestönsuojelua tukevia harjoituksia lisäksi vuosittain pidettävä HNS-harjoitus sekä muut häiriötilanneharjoitukset.

Keskeisin syy suunnittelun yhteensovittamisessa oleviin puutteisiin on riittämätön henkilöstöresurssi. Yhteensovittamisessa huomioitava, että yhteensovittaminen edellyttää myös muilta organisaatioilta resurssia.

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomainen on asettanut toimialueelleen väestönsuojelun yhteistyöryhmän vuoden 2024 aikana.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Satakunnan hyvinvointialueen pelastustoimella on käytössään suunnitelmien yhteensovittamiseen tarvittavat yhteistyöverkostot. Pelastustoimen alueelliseen yhteensovittamiseen vastaa Länsi-Suomen yhteistyöalueen suunnitteluryhmä ja pelastustoimea ympäröivään yhteiskuntaan vastaa Satakunnan väestönsuojelun yhteistyöryhmä. Molemmat verkostot ovat järjestyneet ja toiminnassa.

Satakunnan alueella järjestetyt evakuointaharjoitukset ovat hyvä esimerkki yhteistyön ja yhteensovittamisen konkretiasta. Suunnitelmien testaaminen yhteisissä harjoituksissa kehittää parhaiten varautumisvalmiutta. Satakunnan pelastustoimi on harjoitustoiminnan osalta vastannut asianmukaisesti väestönsuojelun yhteensovittamiseen.

Väestönsuojelun suunnitelmien laadintaa ja yhteensovittamista tulee edistää päätoimisen suunnitteluhenkilöstön välittömällä kohdentamisella pelastustoimeen. Suunnitelmavalmiuden rakentaminen, yhteensovittaminen ja harjoittelu ovat pitkäjänteistä työtä. Muiden viranomaisten ja toimijoiden mukaan saamiseen voidaan vaikuttaa riittävän kauas ulottuvalla suunnittelujänteellä sekä tilaisuuksien huolellisella valmistelulla.

5.3 Hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaation määrittäminen

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomainen huolehtii väestönsuojeluorganisaation henkilöstöstä (pää- ja sivutoiminen sekä sopimuspalokuntien henkilöstö), materiaalin ja tilojen määrittämisestä ja varaamista koskevien suunnitelmien laadinnasta ja päivittämisestä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Toimintaympäristössä ei tapahtunut erityisesti tähän suunnittelukokonaisuuteen vaikuttavia muutoksia.

Pelastustoimelle ei ole määritelty erillistä väestönsuojeluorganisaatiota. Pelastustoimen käytettävissä oleva henkilöstö pyritään turvaamaan henkilövarauksin, jolloin nykyinen määrä pelastusyksiköitä olisi alueella käytettävissä. Sodan ajan uhka-arvion perusteella on kuitenkin tunnistettu tarve vahvistaa erityisesti rauniopelastamisen suorituskykyä, jonka osalta kehittäminen on käynnistetty vuoden 2024 aikana (oma suorituskyky ja yhteistyö PeKo-toimijoiden kanssa). VAP-menettelyn piirissä ei ole vielä tarvittavaa henkilöstöä - erityisesti sopimushenkilöstön osalta varausastetta tulee nostaa.

Keskeisin väestönsuojeluun liittyvä kehittämistarve on henkilöstöresurssin lisääminen suunnitteluun. Toinen kehittämiskohde on rauniopelastamisen suorituskyvyn lisääminen, johon liittyy osaamisen lisäksi sopimuksellinen ja kalustollinen valmius.

Toisaalta odotetaan suunnittelun pohjaksi kansallisia linjauksia esimerkiksi väestön siirtoihin liittyen ja toisaalta pyritään kuromaan umpeen vuosien saatossa syntynyttä velkaa suunnitelmien ajantasaisuuden ja osaamisen osalta. Satakunnan osalta tilannetta heikentää se, että vuoden 24 kevään jälkeen ei ole ollut palkattuna päätoimista valmiussuunnittelijaa.

Pelastuslaitos ei ole tehnyt omia ulkopuolisia sopimuksia. Hyvinvointialueen hankintapalveluilla on toimitussopimuksia kriittisistä materiaaleista. Pelastuslaitos on tunnistanut ulkopuolisten sopimusten tarpeen erityisesti

konekalustoon liittyen. Hyvinvointialue on tehnyt yhteistyösopimuksen SPR:n kanssa ja tunnistettu tarve yhteistyösopimukseen VAPEPA:n kanssa.

Väestönsuojeluun liittyen erityiskyvykkyyksiä ei ole kehitetty. Pelastuslaitoksella on varsin hyvä suorituskyky CBRNE-tilanteisiin riskiympäristöstä johtuen. Varaviestiverkkoon on olemassa alustavat pohdinnat ja osittainen kyvykkyys, mutta varaviestijärjestelmän osalta odotetaan mahdollista kansallista linjausta.

Pelastustoiminnan johtamisen osalta keskeisin puute on kyky johtaa suojatiloista. Tällä hetkellä pelastuslaitoksella ei ole asevaikutuksilta suojattua johtokeskusta. Kaluston osalta varausmenettely on omien ajoneuvojen osalta kunnossa, mutta varausten piiriin tulee saada myös alueella olevaa muuta konekalustoa, kuten traktoreita ja kaivinkoneita.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Väestönsuojelumuodostelmien mitoittaminen, perustaminen ja harjaannuttaminen ovat keskeisiä tekijöitä pelastustoimen poikkeusolojen suorituskyvyn varmistamiseksi. Mitoittaminen (tehtävät, määrä ja laatu) tulee perustua alueelliseen riskiarvioon ja sodan ajan uhkien vaikutusten arviointiin pelastustoimelle. Aluehallintovirasto katsoo, että Satakunnan pelastustoimelta puuttuva väestönsuojeluorganisaatio heikentää poikkeusoloissa pelastustoimien valmiutta ja henkilöstöresurssin suunnitelmallista käyttöä.

Satakunnan pelastustoimi tiedostaa tässäkin asiayhteydessä tehtäväkokonaisuuden ja sen osalta tekemättömän työn, mutta puuttuvasta valmiussuunnittelun henkilöstöresurssista johtuen tilanne ei korjaannu. Satakunnan hyvinvointialueen tulee mahdollistaa väestönsuojelun valmiuden rakentaminen henkilöstöresurssien osalta.

5.4 Väestönsuojelutehtäviin tarvittavan henkilöstön, kaluston ja tilojen varaaminen

Hyvinvointialueen pelastustoimen viranomaisten vastuulla on VSS-organisaation henkilöstön ja tilojen varaamisen periaatteet ja päivittämisen aikaväli. Se sisältää oman päätoimisen ja sivutoimisen ja sopimuspalokuntien henkilöstön VAP-varausten ajantasaisuuden sekä omien toimitilojen ja mahdollisten väistötilojen varaamisen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Kaikkia varausesityksiä pelastuslaitoksen palveluksessa olevan henkilöstön osalta ei ole hyväksytty, hylkäysprosentti on täydennysvarausten osalta saattanut olla jopa 20 %. Sopimuspalokuntalaisten osalta varausesitysten tekoa tulee järkevöittää, jotta tarvittava määrä henkilöstöä saadaan varausten piiriin. Toki on muistettava, että sopimuspalokunnissa toimii myös paljon niitä, jotka eivät kuulu reserviin ja niitä, jotka on varattu toisaalle.

Pelastuslaitoksella on määritelty prosessi varausesitysten tekemiseen. Kehittämistarve liittyy varausten osalta ulkopuolisen konekaluston sekä sopimuspalokunnan varausesitysten tekemiseen, jotta voidaan varmistaa riittävä suorituskyky myös poikkeusoloissa.

Pelastuslaitoksella ei ole muuta varautumistehtävien rekisteriä kuin rekisteri henkilövarauksista. Rekisterissä ei ole henkilöiden ominaisuustietoa, kuten osaamista kuvaavia tietoja.

Toistaiseksi varauksia ei ole tehty organisaation ulkopuolisista. Tunnistettu tarve tehdä varauksia niin ulkopuoliseen konekalustoon liittyen sekä huoltotoimintaan liittyen.

Keskeisimmät puutteet liittyvän organisaation ulkopuolisiin varauksiin, kuten työkoneisiin ja niiden käyttäjiin kohdistuvat varaukset.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Hyvinvointialueen väestönsuojeluorganisaation määrittäminen palveluksessa olevan pelastushenkilöstön tueksi on perustavaa laatua oleva tehtävä. Ilman riskiarviosta johdettua henkilöstötarpeen tunnistamista sodan ajan tehtäviin, ei hyvinvointialueella ole edellytyksiä esittää henkilöstön poikkeusolojen aikaista varaamista puolustusvoimille.

Henkilö-, kuljetusväline- ja työkonevarauksilla turvataan pelastustoimen sodan ajan suorituskky. Pelastustoimen resurssit ovat niin rajalliset, että koko normaaliolojen suorituskky on oltava pelastustoimen käytössä. Satakunnan hyvinvointialueen tulee varmistaa kokonaisuutena henkilöstönsä käytettävyyys poikkeusolojen aikana suunnittelemalla yhteistoiminnassa puolustusvoimien aluetoimiston kanssa tarkoituksenmukaiset järjestelyt henkilöstön varaamisen osalta.

Väestönsuojelutehtäviin tarvittavaa kalustoa tulee määrittää riskiarvio- ja tehtävätarvelähtöisesti. Ilman riskiarviointilähtöistä tarvetta varautuminen ei ole mahdollista. Tämä on yksi tehtäväkokonaisuus, jossa näkyy pelastustoimen valmiussuunnitteluhenkilöstön puuttumien.

Tilojen poikkeusolojen aikainen käyttö on suunniteltava yhteistyössä puolustusvoimien ja kuntien kanssa. Aluehallintovirasto arvioi tämän osakokonaisuuden olevan Satakunnassa järjestyksessä, eli päällekkäisiä tilojen käyttösuunnitelmia ei ole ja kunnat tietävät mahdolliset viranomaistarpeet alueillaan.

5.5 Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstön koulutus

Väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstöllä tulee olla riittävä osaaminen pelastustoimen viranomaisten vastuulla olevien väestönsuojelutehtävien hoitamiseksi. Osaamiseen vaadittavan koulutuksen, perehdytyksen ja osaamisen ylläpidon määrittely ja määrittelyn perusteella suunnitellut toimenpiteet muodostavat VSS-koulutusohjelman.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Vuoden 2024 aikana laadittiin kuvaus pelastuslaitoksen eri henkilöstöryhmien varautumiskoulutuksen tavoite tasosta. Suunnitelman toimeenpano on käynnissä ja jo vuoden 2024 aikana varautumiskoulutukseen osallistui moninkertainen määrä henkilöstöä aiempiin vuosiin verrattuna.

Laaditun oman henkilöstön koulutussuunnitelman seuranta- ja raportointi osittain keskeneräinen. Varautumis- ja väestönsuojelukoulutuksen laajentaminen sopimuspalokunnille kesken.

Tilanne Satakunnassa noudattaa pitkälle muiden hyvinvointialueiden tilannetta. Työt väestönsuojelukoulutuksen osalta on käynnistetty, mutta tavoitetasolla ei vielä olla.

Oman henkilöstön osalta koulutussuunnitelmassa vähimmäistavoitteena on varautumisen ja väestönsuojelun verkkokurssien suorittaminen. Sopimuspalokunnille laaditaan itseopiskelumateriaali em. kurssimateriaalien pohjalta. Vähimmäistavoitteen lisäksi on määritelty tehtäväkohtainen koulutustavoite, esimerkiksi pelastuslaitoksen johdolle.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Organisaation suorituskyvyn tärkein osatekijä on henkilöstön osaaminen.

Satakunnan pelastuslaitos on tunnistanut henkilöstön osaamistarpeiden tunnistamisen sekä koulutussuunnittelun osaksi laitoksen suorituskyvyn rakentamista. Vuoden 2024 aikana koulutusta on edistetty merkittävästi saattamalla koulutussuunnitelma valmiiksi ja aloittamalla sen perusteella henkilöstön koulutus.

Aluehallintovirasto kannustaa Satakunnan pelastuslaitosta määrätietoiseen henkilöstön osaamisen kehittämiseen suunnitelman mukaisesti.

Koulutussuunnitelman sekä -aineiston tuottaminen sopimuspalokunnille parantaa pelastustoimen suorituskkyä ja on vahva kannustin vapaaehtoisille toimijoille.

5.6 Pelastustoiminnan poikkeusoloissa mahdollistavien johtamistilojen ja muiden edellytysten järjestäminen

Pelastustoimen viranomaisten johtamisen edellytykset poikkeusoloissa on varmistettava. Tämä sisältää

- suunnitelman johtamisesta poikkeusoloissa, mukaan lukien suunnitelman päivitys ja suunnitelmaan perehdyttäminen
- johtamis- ja viestintätoiminnoissa tarvittavien toimitilojen, väistötilojen ja suojatilojen määrittämisen ja kunnossapidosta sopimisen
- johtamis- ja viestintätoiminnoissa tarvittavien tietojärjestelmien ja niiden varajärjestelmien määrittelyn ja ylläpidosta sopimisen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitoksella ei ole käytettävissä väestönsuojan kaltaisia tiloja johtamistoimintaan. Uusien paloasemien rakentamisen yhteydessä on tavoitteena poistaa tämä puute.

Keskeisin kehittämistarve johtamisedellytysten osalta on tilakysymys. Pelastuslaitoksilla on kykyä hajauttaa johtamistoimintaa perustamalla esimerkiksi pelastustoiminnan johtokeskus konttiratkaisuna pois paloasemaympäristöstä, mutta ratkaisua voidaan pitää lähinnä väliaikaisena ja vararatkaisuna.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Aluehallintovirasto katsoo, että tärkeintä on poikkeusolojen johtamisjärjestelyjen suunnittelu kulloinkin käytössä olevaa infraa (ml. suojatiloja) vastaavasti. Jos johtamista ei kyetä turvaamaan suojatilaratkaisuin, on suoja tuotettava hajauttamalla, liikkeellä tai muilla vastaavin toimin. Kiinteiden johtamispaikkojen suojaa tulee arvioida myös Ukrainan sodan pelastustoimeen kohdistetun vaikutuksen näkökulmasta.

Johtamisjärjestelyt ovat paljon muutakin kuin tilaratkaisuja. Aluehallintovirasto kannustaa pelastustoiminnan johtamisjärjestelyjen poikkeusolojen suunnitelman ylläpitämiseen ajan tasalla niin toimintatapojen, infran, järjestelmien, henkilöstön käytön kuin varajärjestelyjenkin osalta.

5.7 Kuntien kanssa tehtävä varautumisen yhteistyö

Väestönsuojeluun varautumisessa tehdään yhteistyötä kuntien kanssa. Yhteistyö sisältää yhteistoimintarakenteet, toimintamallit ja yhteistyön edellyttämän tiedonkulun. Muuta varautumiseen liittyvää yhteistyötä on esimerkiksi kuntien valmiussuunnittelun tukeminen.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Vuoden 2024 toteutettiin aluehallintoviraston johtama valmiusharjoitus. Kuntien tukipyyntöihin pyrittiin vastaamaan resurssien puitteissa. Kuntien varautumisen vastuuhenkilöt ja hyvinvointialueen varautumisen henkilöiden verkosto kokoontui neljä kertaa. Lisäksi kuntien varautumiseen liittyviä asioita käsiteltiin varautumisen yhteistyöryhmässä.

Väestönsuojelun yhteistyöryhmän toiminnan käynnistymisen myötä on mahdollista lisätä kuntien kanssa tehtävää tavoitteellista yhteistyötä (suunnitelmien yhteensovittaminen). Pelastuslaitos ja aluehallintovirasto käyvät 2025 aikana alueen kaikissa kunnissa varautumiseen liittyvät keskustelut.

Yhteistyö alueen kuntiin on helppoa ja toimijat tuntevat toisensa, jolloin vuoropuhelu on helppoa.

Tällä hetkellä tukea voidaan antaa varsin vähän resurssipuutteen johdosta. Yhteistyö keskittyy yhteensovittamisessa tarvittavaan tukeen ja yleiseen varautumisen yhteistyöhön.

Aluehallintoviraston arvio tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta

Pelastustoimen yhteistyö kuntien varautumisessa on yhteiskunnan kriisinkestävyyden yksi keskeinen perusta. Satakunnan hyvinvointialue on perustanut Valtioneuvoston asetuksen 570/2024 perusteella Satakunnan alueellisen varautumisen yhteistyöryhmän, jonka alatyöryhmää ”Väestönsuojelun yhteistyöryhmä”, johtaa Satakunnan pelastuslaitos. Tässä alatyöryhmässä ovat mm. alueen kaikki kunnat mukana.

Satakunnassa pelastustoimen ja kuntien välinen yhteistyö on toimivaa ja hyvähenkistä. Varautumisen yhteistyötä olisi kuitenkin mahdollista parantaa väestönsuojelun suunnittelun henkilöresurssoinnilla. Jo aikaisemmin useaan

kertaan todettu valmiussuunnittelijan / valmiussuunnittelijoiden rekrytointi parantaisi varautumisen yhteistyön suunnittelua, yhteistyötä sekä tuloksellisuutta. Satakunnan pelastuslaitoksen esiin nostamat harjoituksiin liittyvä yhteistyö sekä kuntien valmiustapaamiset osoittavat pelastustoimen ja kuntien varautumisen yhteistyön olevan hyvällä perustalla.

Aluehallintoviraston arvio väestönsuojelun palveluihin kuuluvien pelastustoimen tehtävien tarpeesta, saatavuudesta ja kehitystarpeesta:

Väestönsuojelun varautumistehtävien hoitamiseksi tarvittavien voimavarojen hankkiminen ja ylläpito ovat hyvinvointialueen perustehtäviä. Entisestään kiristynyt ympäröivä turvallisuustilanne korostaa varautumisvalmiuden kehittämistä juuri tässä ajassa.

Satakunnan hyvinvointialueen pelastusviranomainen tunnistaa väestönsuojelun varautumisen suunnittelu- ja suunnitelmatarpeet, mutta vuoden 2024 aikana valmisteluissa ei ole merkittävästi edistytty. Väestönsuojelun varautumistehtävien suunnitteluun ei pelastustoimeen ole kohdennettu päätoimista henkilöä / henkilöstöä. Tältä osin Satakunnan hyvinvointialue ei ole huolehtinut väestönsuojelun varautumistehtävien riittävästä voimavaroista.

Hyvinvointialueen väestönsuojelun yhteistyöryhmän perustaminen sekä yhteistyöalueen suunnitteluun osallistuminen ovat edistäneet väestönsuojelun kokonaisvalmiutta, mutta väestönsuojelun varautumisen perusteena olevaa sodan ajan uhkien ja niiden vaikutusten arviointia pelastustoimeen, eikä valmiuslain poikkeusolojen 3§:n kohtien 1 ja 2 tilanteissa tapahtuvaa väestön siirtosuunnitelmaa tehty vuoden 2024 kuluessa. Kansallisten suunnitteluperusteiden viivästyminen on osiltaan perusteena keskeneräisyydelle, mutta ilman kansallisia suunnitteluperusteitakin mainitut keskeiset dokumentit tulee olla aina laadittuna käytettävissä olevin perustein.

Aluehallintovirasto kehottaa Satakunnan hyvinvointialuetta edistämään ensi tilassa henkilöstön rekrytointia / kohdentamista väestönsuojelun varautumistehtävien suunnitteluun ja toimeenpanoon. Väestönsuojelun varautumisvalmiuden kehittämistä ei voi siirtää myöhemmäksi eikä taloudelliset syyt ole hyväksyttävä peruste laiminlyödä väestönsuojelun osa-aluetta.

6 Pelastustoimen palvelujen laatu ja sen kehittämistarve

6.1 Valtioneuvoston laadukkaan pelastustoimen järjestämiselle vahvistamien valtakunnallisten tavoitteiden toteutuminen hyvinvointialueella

6.1.1 Tavoite 1: Pelastustoimen palvelutaso toteutuu yhdenvertaisesti ja laadukkaasti sekä valtakunnallisesti että alueellisesti

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueella pelastustoimen palveluiden mitoitus perustuu riskiperusteisuuteen, jonka keskeinen tekijä toimintavalmiuden osalta on riskiruutuaineisto ja tapahtuneet onnettomuudet. Onnettomuuksien ehkäisy palveluiden suunnittelussa riskiperusteisuuden taustalla on mm. väestön ikärakenne ja teollinen toimintaympäristö. HVA-strategiasta on johdettu strategiaa peilaavat mittarit myös pelastustoimeen, joita seurataan osana talousarvion toteutumista.

6.1.2 Tavoite 2: Pelastustoimen henkilöstöresurssit ovat riittävät ja henkilöstö on osaavaa ja hyvinvoivaa

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitoksen henkilöstömitoituksen perusta on palvelutasopäätöksessä. Henkilöstömitoitusta on korjattu vuosina 2023 ja 2024 aluehallintoviraston antaman korjausmääräyksen johdosta. Tällä hetkellä henkilömitoitus pelastustoiminnan osalta on palvelutason mukainen. Onnettomuuksien ehkäisyyn ja varautumiseen on tarve saada lisäresurssia. HVA-strategiasta on johdettu strategiaa peilaavat mittarit myös henkilöstöön, joita seurataan osana talousarvion toteutumista.

6.1.3 Tavoite 3: Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisy on järjestetty riskiperusteisesti, yhdenmukaisesti ja vaikuttavasti

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Onnettomuuksien ehkäisy- ja valvontatyö toteutetaan valvontasuunnitelman mukaisesti ja toiminnan suunnittelu on riskiperusteista. HVA-strategiasta on johdettu strategiaa peilaavat mittarit myös onnettomuuksien ehkäisyyn, joita seurataan osana talousarvion toteutumista.

6.1.4 Tavoite 4: Pelastustoimella on välitön kyky toimia suunnitellusti kaikissa turvallisuustilanteissa, ja se säilyy turvallisuuden lähipalveluna

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastustoiminnan palvelut pystytään turvaamaan kaikissa turvallisuustilanteissa. 2024 HVA:n strategiasta johdettua mittaria tähän liittyen ei suoraan ollut

pelastustoimelle osoitettuna, mutta jatkuvuuden hallinta ja varautuminen on osana HVAstrategiaa.

6.1.5 Tavoite 5: Pelastustoimen alueellinen ja valtakunnallinen valmius sekä varautuminen mahdollistavat väestön suojaamisen kaikissa olosuhteissa

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueen strategian yhtenä indikaattorina on häiriötön toiminta kaikissa varautumisen tiloissa. Väestönsuojeluun liittyvä suunnittelutarve on tunnistettu, mutta suunnittelun toteutumista halutussa tahdissa hidastaa henkilöresurssien puute. Suunnittelua toteutetaan hyvinvointialueen lisäksi yhteistyöalueen laajuisesti.

6.1.6 Tavoite 6: Pelastustoimen kansainvälinen toiminta on aktiivista, suunnitelmallista ja kytkeytyy pelastustoimen kansallisiin rakenteisiin

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitoksella ei ole kansainvälistä toimintaa. Pelastuslaitoksella on suunnitelma HNS-toiminnan osalta.

6.1.7 Tavoite 7: Pelastustoimen palveluiden ja tehtävien valtakunnallinen suunnittelu, toteutus ja kehittäminen perustuvat tiedolla johtamiseen ja yhtenäiseen tiedonhallintaan

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastustoimi pyrkii hyödyntämään toiminnassaan tietojohdamisen periaatetta. Toimialasidonnaiset tietojärjestelmät odottavat uudistumista, jonka myötä tiedon hyödyntäminen paranee niin kansallisesti kuin alue- ja paikallistasolla. Hyvinvointialueen hallinnassa olevien tietojärjestelmien osalta tietojen hyödyntämistä tukevat järjestelmäratkaisut ovat pääosin kunnossa. Pelastuslaitos pyrki hyödyntämään myös kansallista vertailutietoa, on kuitenkin havaittavissa, että kaikilta osin tiedot eivät ole vielä vertailukelpoisia.

6.1.8 Tavoite 8: Pelastustoimen investoinnit tukevat palvelutuotannon vaikuttavuutta

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitoksen investointien tavoitteena on tukea alueen pelastustoimen palvelutason toteutumista. Kalustoinvestoinneissa huomioidaan alueen riskiympäristö ja kaluston kiertosuunnitelman avulla paloasemille mahdollistetaan parhaiten alueen tarpeita vastaava kalusto. Erikoiskaluston investoinneilla pyritään vastaamaan alueen erityisiin riskeihin, kuten vesistön tai teollisuuden aiheuttamiin uhkiin

6.1.9 Tavoite 9: Pelastustoimen hallinto- ja ohjausjärjestelmä on selkeä

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Hyvinvointialueella pelastustoimen hallinto- ja ohjausjärjestelmä on selkeä ja pelastuslaitos muodostaa oman toimialueen hyvinvointialueen hallinnossa. Aluehallitus toimii pelastuslain mukaisena monijäsenisenä toimielimenä.

6.2 Sisäministeriön ja hyvinvointialueen neuvotteluissa sovittujen suositusten toteutuminen hyvinvointialueella

Sisäministeriö on asettanut vuosille 2023–2026 seuraavat tavoitteet:

1. Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista.
2. Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen.
3. Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle.
4. Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumisen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen.
5. Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastusalan työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen.

Taulukko 6 Tulipalojen määrässä tapahtunut muutos suhteessa asetettuun tavoitteeseen. Mukana kaikki tulipalot hyvinvointialueittain.

Alue	Verrokkiarvo (=2022)	Tavoitetaso 2030	2023 (kpl)	2023 tasaisen vauhdin tavoitteesta %	2024 (kpl)	2024 tasaisen vauhdin tavoitteesta %
Etelä-Karjala	320	160	307	102 %	295	105 %
Etelä-Pohjanmaa	563	282	512	97 %	592	120 %
Etelä-Savo	334	167	336	107 %	358	122 %
Helsinki	890	445	910	109 %	793	102 %
Itä-Uusimaa	283	142	316	119 %	209	84 %
Kainuu	197	99	167	90 %	199	115 %
Kanta-Häme	374	187	422	120 %	417	127 %
Keski- Pohjanmaa*	171	86	152	95 %	189	126 %
Keski-Suomi	523	262	559	114 %	592	129 %
Keski-Uusimaa	844	422	854	108 %	805	109 %
Kymenlaakso	477	239	464	104 %	429	103 %
Lappi	617	309	636	110 %	640	119 %
Länsi-Uusimaa	824	412	883	114 %	809	112 %
Pirkanmaa	1036	518	1009	104 %	976	108 %
Pohjanmaa*	424	212	347	87 %	329	89 %
Pohjois-Karjala	369	185	392	113 %	460	142 %
Pohjois- Pohjanmaa	853	427	862	108 %	902	121 %
Pohjois-Savo	570	285	525	98 %	662	133 %
Päijät-Häme	496	248	515	111 %	529	122 %
Satakunta	691	346	584	90 %	603	100 %
Varsinais-Suomi	1083	542	1209	119 %	1088	115 %
Yhteensä	11939	5970	11961	107 %	11876	114 %
*Kruunupyy, Luoto, Pietarsaari laskettu Pohjanmaan verrokkiarvoon						

6.2.1 Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitoksen toimintaorganisaatio uudistui hyvinvointialueelle siirryttäessä ja muutos on vaikuttanut positiivisesti pelastuslaitoksen toimintaan. Talouden reunaehdot edellyttävät pelastuslaitokselta jatkuvaa oman toiminnan kehittämistä. Osana hyvinvointialueen talouden tasapainotusta pelastuslaitos on osana OmaSata tuottavuus ja talousohjelmaa. Jatkovaa uudistumista edellyttää myös toimintaympäristön kehittyminen. Satakunnan pelastuslaitos seuraa ennakoiden riskitasojen, teknologian yms. kehitystä ja vastaa toiminnallaan toimintaympäristön muutoksiin.

6.2.2 Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Tavoite tulipalojen puolittamisesta on pelastuslaitoksella kirjattuna. Osana onnettomuuksien ehkäisyn omavalvontaa arvioidaan, olisiko tulipalo voitu ehkäistä ja näiden mukaan tavoite puolittamisesta on mahdollista, mutta luonnollisesti tavoitteen saavuttaminen edellyttää niin yleisten asenteiden ja toimintakulttuurin muutosta, turvallisuusviestinnän ja turvallisuustaitojen lisäämistä sekä myös teknistä kehitystä sekä satsauksia pelastustoimen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan.

6.2.3 Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Toimintavalmius alueella on pääosin riskien mukainen. Toimintavalmiutta ja sen kehittymistä seurataan osana omavalvontaa ja mahdolliset haasteet toimintavalmiuden osalta on tunnistettu. Haasteena on, että toimintavalmiuden puutteet kohdistuvat satunnaisiin riskiruutuihin, jolloin puutteiden kustannustehokas korjaaminen on vaikeaa.

6.2.4 Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumiseen kohdennetut resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Väestönsuojeluun ja varautumiseen kohdistettu henkilöresurssi on tällä hetkellä puutteellinen asetetun täyttökiellon johdosta. Tietopyyntöön vastatessa tilanne on osittain korjaantumassa. Henkilöstön osaamista varautumiseen ja väestönsuojeluun on kyetty sen sijaan lisäämään merkittävästi aiemmista vuosista.

6.2.5 Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastusalan työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Pelastuslaitos seuraa työhyvinvointikyselyiden tuloksia ja tekee kyselyiden pohjalta työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelman. Pelastuslaitos on myös mukana kansallisessa hankkeessa pelastustoimen työhyvinvoinnin kehittämiseksi.

Aluehallintoviraston arvio hyvinvointialueen selvityksessä määrittämästä pelastustoimen palvelujen laadusta sekä kehittämistarpeesta:

Hyvinvointialue on tunnistanut ja osittain ottanut huomioon toiminnan suunnittelussa valtioneuvoston laadukkaan pelastustoimen järjestämiselle vahvistamat valtakunnallisten tavoitteet. Toimintaympäristön muutokset sekä rahoituksen niukkuus haastavat palvelutuotantoa.

Hyvinvointialueen antaman tiedon mukaan palveluiden mitoitus on riskiperusteista. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan asiaa on erittäin vaikea todentaa. Palvelutasopäätöksestä asiaa ei juurikaan pysty tunnistamaan.

Pelastustoimintaan osallistuvan päätoimisen henkilöstön määrää on lisätty. Perusteena on käytetty aluehallintoviraston antamaa korjausmääräystä koskien pieniin kiireellisiin pelastustoimen tehtäviin hälytettäviä muodostelmia. Korjausmääräys ei sinällään edellyttänyt päätoimisten henkilöiden lisäämistä.

Hyvinvointialueen antaman tiedon mukaan pelastustoiminnan palvelut pystytään turvaamaan kaikissa turvallisuustilanteissa. Asiaa ei ole sen enempää perusteltu. Epäselväksi jää, onko asiasta laadittu esimerkiksi kattava suunnitelma, johon toteamus perustuu.

Tulipalojen puolittamisen tavoitteen toteuttaminen on tunnistettu. Samalla se on tunnistettu erittäin haastavaksi tavoitteeksi, jota pelastustoimi ei yksinään pysty toteuttamaan.

Väestönsuojeluun osoitettu henkilöstöresurssi on tällä hetkellä liian vähäinen. Hyvinvointialueen tulee viipymättä osoittaa resurssia väestönsuojelun varautumistehtävien suunnitteluun ja toimeenpanoon.

7 Pelastustoimen investointien tarve ja vaikutukset

7.1 Investointien tarve

Hyvinvointialueen tulee valita pelastustoimen osasuunnitelmaan pelastustoimen järjestämisen kannalta tärkeimmät investoinnit sekä niitä vastaavat sopimukset. Aluehallintoviraston tehtävänä on arvioida pelastustoimen investointien tarvetta. Arviossa on kiinnitettävä huomiota siihen, että investoinnit ovat riskejä vastaavan palvelutason edellyttämiä.

Hyvinvointialueen selvityksen sisältämä tieto

Satakunnan hyvinvointialueen taloussuunnitelmassa vuodelle 2026 on pelastustoimen investointeihin varattuna 1 600 000 euroa. Investointitaso on vuosien 2024 ja 2025 laskun (25 %) jälkeen palautunut aiempien vuosien tasolle.

Pelastustoimen palvelutaso perustuu riskianalyysiin ja investointisuunnittelulla osaltaan varmistetaan, että alueen pelastustoimella on riittävä suorituskky myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Pelastustoimen palvelutaso Satakunnassa muodostuu pääosin seitsemän päivystävän paloaseman ja 49 sopimuspalokunnan tuottamasta valmiudesta. Kalustokierto alueella suunnitellaan niin, että paloasemilla on käytettävissä parhaiten kokonaisuutta palveleva kalusto huomioiden paloaseman henkilöstöresurssit.

Pelastustoimen osainvestointisuunnitelmassa keskeisen osan muodostaa raskaan kaluston uusinta. Raskasta kalustoa tarkastellaan ajoneuvoluokittain, joita ovat alukset, sammutus- ja säiliösammutusautot, säiliöautot, kalustautot ja nostolava-autot. Raskaan ajoneuvokaluston lisäksi osainvestointisuunnitelmassa esitetään muut kalustoinvestoinnit, kuten väestöhälytintjärjestelmän täydennys, erikoiskalusto (esim. mönkijät), tarkastusautot sekä investoinnit onnettomuuksien ehkäisyyn ja osaamisen kehittämiseen. Satakunnassa on myös käynnissä paloasemien rakentamishankkeita ja vanhojen paloasemien saneeraushankkeita, joiden yhteydessä tarvitaan investointeja esimerkiksi hälytys- ja viestijärjestelmään sekä irtaimistoon.

Osainvestointisuunnitelmaa päivitetään vuosittain, jossa yhteydessä arvioidaan myös käytettävissä olevan kaluston määrää ajoneuvoluokittain. Ajoneuvokaluston määrän kriittinen tarkastelu vaikuttaa paitsi ajoneuvo- ja kalustoinvestointeihin myös toimitilatarpeisiin erityisesti uudisrakentamisen yhteydessä.

Turvallisuusympäristössä tapahtuneiden muutosten johdosta varautumisen merkitys investointisuunnittelussa on noussut aiempaa keskeisemmäksi. Tämä tulee näkymään jatkossa esimerkiksi sortumapelastamiseen ja CBRN uhkiin varautumisena. Alla olevassa taulukossa on esitettyä tämänhetkinen suunnitelma vuoden 2026 investoinneista.

Lainanottovaltuus	Hankkeen kokonaisarvo (€)	Investointikohteen nimi	Rahoitus 2026 (€)	Rahoitus 2027 (€)
2026	460 000	Sammutusauto, Huittinen	235 000	225 000
2026	75 000	Väestöhälytin (2)	75 000	
2026	55 000	Häiriövalmiuden parantaminen	55 000	
2026	460 000	Sammutusauto, Harjavalta	235 000	225 000
2026	50 000	Tarkastusautojen vaihto	50 000	
2026	100 000	Pelastustoimen kalusto	100 000	
2026	100 000	Kalustosuoja ja palokontit	100000	
2026	200 000	Luvian paloaseman varustaminen	200000	
2026	100 000	Nakkilan paloaseman varustaminen	100 000	

Vuoden 2026 raskaan kaluston investoinneilla mahdollistetaan ajoneuvokierto niin, että kaksi yli 30-vuotiasta sammutusautoa siirtyy varakalustoksi. Kalustokierron mukaisesti sammutusauto tulee hieman yli 30 vuoden elinkaaren aikana palvelemaan 3–4 paloasemalla ennen poistoa hälytysvalmiudesta. Tällä hetkellä sammutusautojen keski-ikä on noin 18 vuotta.

Häiriövalmiuden parantamisen investoinneilla kehitetään pääasiassa paloasemien varavoimajärjestelyjä. Väestöhälyttimiä on pyritty uusimaan 1–2/ vuosi ja tavoitteena on turvata väestöhälyttimien kuuluus riskiluokissa I ja II sekä suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavien kohteiden ympäristössä.

Investointitarpeet perustuvat olemassa olevan järjestelmän korvaushankintoihin sekä kuuluvuuskartoituksen tietoihin.

Investointisuunnitelmassa on varaus tarkastusautojen vaihtoon.

Tarkastusautojen vaihdossa on siirrytty ikään perustuvasta vaihdosta tarpeeseen perustuvaan vaihtoon. Vuosittain arvioidaan vaihtoon menevät tarkastusautot niin, että kokonaistaloudellisuus vaihdossa toteutuu mahdollisimman hyvin.

Pelastuslaitoksen käytössä olevalle harjoitusalueelle investoidaan kuumakoulutuksessa käytettäviin palokontteihin sekä kalustosuojan rakentamiseen yhteensä 100 000 euroa. Lisäksi investointisuunnitelmassa varaudutaan kahden paloaseman hälytys- ja viestijärjestelmän sekä irtaimen kaluston hankintoihin. Paloasemista toinen on rakentuva paloasema ja toinen on peruskorjattava paloasema. Rakentaminen ja peruskorjaus ovat paloasemien sijaintikuntien vastuulla, mutta pelastuslaitos vastaa edellä mainituista hankinnoista. Pelastustoimen osainvestointisuunnitelmaan vuodelle 2026 ei sisälly investointeja merellisten öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntaan käytettävään kalustoon.

Aluehallintoviraston arvio investointien tarpeesta ja vaikutuksista:

Hyvinvointialue on kartoittanut investointitarpeensa ja ne on pääsääntöisesti perusteltu riskiperusteisesti. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan esitetyt investoinnit ovat tarpeellisia ja tukevat palveluntuotantoa. Taloustilanne vaikuttaa investointimahdollisuuksiin, mutta viime vuosien alentuneen investointitason jälkeen taso on noussut. Aluehallintovirasto seuraa edelleen huolestuneena kaluston ikääntymistä. Palveluiden mitoitus, mukaan lukien kaluston tarve, tulee entistä selvemmin perustua riskianalyysiin.

Aluehallintovirasto muistuttaa edelleen, että yhteistyöalueen tarve sekä yhteishankinnan mahdollisuudet tulee selvittää ennen investointien toteuttamista.

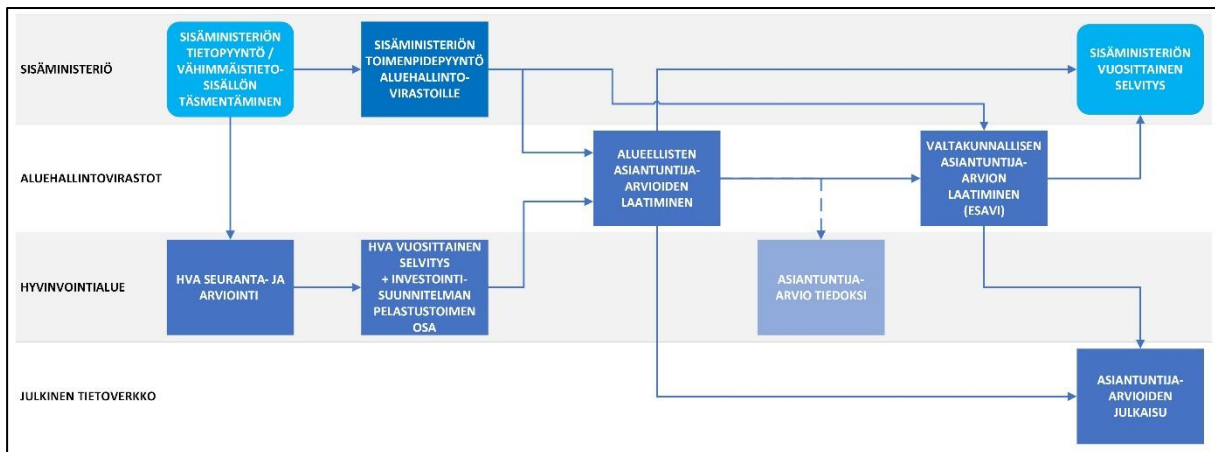
8 Menetelmät ja laatuseloste

Arvioinnin tietopohja

Aluehallintoviraston laatima asiantuntija-arvio perustuu sekä määrälliseen tietoon että laadulliseen aineistoon. Arvioinnin keskeisen tietopohjan muodostaa hyvinvointialueen vuosittainen selvitys. Asiantuntija-arvion pohjana olevaa tilannekuvaa on laajennettu hyödyntämällä pelastustoimen tilastojärjestelmä Prontoista haettuja tietoja sekä dokumenttiaineistoja järjestäjätahojen hallinnosta, toimintatavoista, suunnitelmista ja päätöksistä. Arvioinnissa on lisäksi hyödynnetty aluehallintovirastojen valvontahavaintoja ja muita kansallisten viranomaisten laskelmia ja selvityksiä.

Tietopohja arvion tekemiseksi on koottu tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueen pelastustoimen kanssa. Asiantuntija-arvion laatimisen prosessi on kuvassa X.

Kuva 1: asiantuntija-arvion laatimisen prosessi

Tietopohjan avoimuus, saatavuus ja laatu

Tilastollinen tieto on peräisin hyvinvointialueen tekemän vuosittaisen selvityksen lisäksi pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilastojärjestelmästä (PRONTO), jonka aineisto muodostuu ennen vuotta 2023 toimineiden alueellisten pelastustoimen organisaatioiden sekä uusien hyvinvointialueiden pelastustoimen ylläpitämistä toimenpide- ja resurssirekistereistä. Muut tietolähteet ovat pääasiassa julkisesti ja avoimesti saatavilla olevia. Arvioinnissa käytetyn laadullisen dokumenttiaineiston tiedot on merkitty lähdeviittauksin. Tilastotiedot on poimittu suoraan rekisteristä ilman valtakunnallista tarkistusta. Aluehallintovirastojen raportit valvontahavainnoista ovat avoimesti saatavissa aluehallintoviraston verkkosivuilta.

Muusta tietopohjasta poiketen alueiden kanssa käydyt keskustelut ja niiden aineistot eivät ole julkisia. Yhteisten keskustelujen kautta alueiden edustajat ovat osallistuneet arviointiin, ja heillä on ollut myös mahdollisuus kommentoida valmistuvia arviointitekstejä.

Henkilöstön henkilötyövuosien jakaantuminen eri palveluluokkiin perustuu arvioon. Arvion tekemiseen ei ole valtakunnallista yhtenäistä ohjetta, joten eri pelastuslaitoksilla arviointi on voitu tehdä erilaisin menetelmin.

9 Liitteet

Teksti

10 Lähteet ja arvioinnissa käytetty tausta-aineisto

[Pelastuslaitosten palontutkinnan käsikirja \(2014\), Suomen Kuntaliitto.](#)

Pelastustoimen resurssi- ja onnettomuustilasto PRONTO.

[Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohje, sisäasiainministeriön julkaisu 21/2012.](#)

Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Turku

2025